

ΦΥΛΛ. 17

TOM. A.

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΤΖΕΛΛΑΛΕΔΙΝ.

Διήγημα βίωσικόν.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε φυλλάδ. 16.)

Ἡ Ζουδμίλλα ἐρύλαξε τὸν λόγον της, καὶ προσποιηθεῖσα ἀσθενεῖαν, ἐκλείσθη εἰς τὸν κοιτῶνά της. Ὅσακις ἠρώτα περὶ αὐτῆς ὁ μπέης, ἀπεκρίνοντο ὅτι ἦτον ἄρρωστος· καὶ ἡ ἀπόκρισις δὲν ἦτον ψευδής, διότι, τόσῳ εἶχεν ἀλλοιωθῆ, ὥστε οἱ γονεῖς της τὴν ἐνόμιζον τῶνόντι ἀσθενῆ. Μόνη ἡ μητρυιὰ της τὴν ἐπέπληττε διότι ἔμενεν ἀδιακόπως μεμονωμένη, καὶ τὴν παρεκάλει νὰ καταβῇ, ἔστω καὶ ὀλίγον, εἰς τὴν αἰθουσαν. Ὁ μπέης, ἔλεγεν, ἐρωτᾷ τί γίνεσθαι, ὁ μπέης ἐπιθυμεῖ νὰ σὲ ἴδῃ. Ἀλλ' ἡ ἀπόφασις τῆς νέας ἦτον ἀκλόνητος.

Τόμος Α'.

Εἰς μάτην ὁ Τζελλαλεδὶν ἤρχετο δις τῆς ἡμέρας, εἰς μάτην διέβχινε δεκάκις ὑπὸ τὰ παράθυρα τῆς οἰκίας τοῦ συνταγματάρχου ἐπ' ἐλπίδι νὰ ἴδῃ τὴν ἀγαπητὴν του, ν' ἀκούσῃ τὴν φωνὴν της· ἡ Ζουδμίλλα ἐκρύπτετο, καὶ ὁ ταλαίπωρος ἐκεῖνος τὴν ἀνεζήτηι ὡς ἀληθὲς τέκνον τῆς Ἀσίας, οὐδ' ἑνὸς τοῦ ἐνθερμον πάθος, εἴτ' ἔρως εἶναι εἴτε μῖσος, δὲν ἔχει ὄρια. Ὁ πατὴρ του τὸν ἐπέπληττε διὰ τὰς αἰωνίας σχεδὸν ἀπουσίας του, ἡ δὲ μήτηρ του, βλέπουσα αὐτὸν ἀλλοιοῦμενον, τὸν ἐπεριποιεῖτο πολὺ πλέον τοῦ συνήθους· ἐκεῖνος ὅμως ἠδιαφόρει.

Ἐσπέραν τινὰ, οἱ Τάρταροι εἶχον ἀποσυρθῇ εἰς τὰς οἰκίας των, τὸ τσαμίον ἦτον ἔρημον, καὶ τὰ ποιμένα ἐπανήρχοντο εἰς τὰς μάδρας των. Ὁ μολλὰς καὶ τινες τῶν ἐγκριτοτέρων τῆς φυλῆς εἶχον συνελθῇ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Τσαγῆρ-Ἀγαθοῦρ. Ὑποκάτω δένδρου κήπου τινός, ἐπὶ τῆς χλόης, ἔστρωσαν τάπητα μεγαλοπρεπῆ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔβαλον μικρὰν τράπεζαν

Φυλλάδιον 17.

κομφοτάτην καταφορτισμένην με σε ρ μ π έ τ ι α. Οἱ συμπόται καθήσαντες κύκλῳ, ἐρρόφησαν πολλῶν τσιμπουκίων καπνόν, καὶ ἔπιον ἐν σιωπῇ πολλοὺς κυθίσκους καφέ. Ἐπειτα ἤρχισαν νὰ ὁμιλῶσι περὶ τῆς μεγάλης τιμῆς τῶν τροφίμων, περὶ τοῦ κακοῦ καιροῦ, καὶ ἐπὶ τέλους περὶ Ῥώτων.

— Ὁ γυφ εἶναι δυνατὸς, εἶπεν ὁ Γσαγήρ-Ἀγαδούρ· εὐρίσκεται ὁμῶς πτηνὸν τὸ ὁποῖον δύναται νὰ τὸν νικήσῃ.

— Ὁ Θεὸς νὰ σ' εὐλογήσῃ, εἶπεν ὁ λευκοπώγων μολλάς· ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὸ πτηνὸν τοῦτο; Εἶναι καιρὸς νὰ πετάξῃ.

— Ἡκόνισε τοὺς ὄνυχάς σου· δὲν τὸ ἤξεύρεις;

— Πῶς;

— Ὁ παῖς ἐκήρυξε τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ῥωσίαν.

— Ὁ Ἀλλάχ εἶναι μέγας, καὶ ὁ Μωάμεθ εἶναι ὁ προφήτης του! Λοιπὸν, θὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Τουρκίαν ἢ θὰ στείλῃς τὸν υἱόν σου; ἠρώτησεν ὁ μολλάς.

— Ὁ Θεὸς νὰ σέ φωτίσῃ, Ἀβδουλ-Μελέχ· δὲν ἤξεύρεις ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐσφαζαν τὸν πρωτότοκόν μου; Ὅχι δὲν θὰ ἐκβῶ ἀπ' ἐδῶ ἕως...

— Πλὴν ποῦ εἶναι ὁ υἱός σου; ἠρώτησέ τις τῶν συμποτῶν. Δὲν τὸν εἶδαμεν πρὸ δύο μηνῶν· τί τὸν σενέδῃ;

— Ποῖος δύναται νὰ ἐξιχνιάσῃ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου; Ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν γνωρίζω πλέον τὸν υἱόν μου· ἡμέραν καὶ νύκτα περιφέρεται εἰς τὰ δάση καὶ τὰ βουνά· ἐσχάσε δύο ἀλογα. Καθ' ἡμέραν τὸν βλέπω τυχόμενον, καὶ ὅταν τὸν ἐρωτῶ δὲν μ' ἀποκρίνεται.

— Κρίμα! κρίμα· εἶπεν ὁ γέρον μολλάς σείων τὴν κεφαλὴν καὶ χαδεύων τὸ γένειον· δὲν ἤξεύρεις λοιπὸν τί ἐπιθυμεῖ;... μὴ θέλῃ νὰ ὑπανδρευθῇ; φρόντισε, διότι ἐφθασεν ὁ καιρὸς του. Εἶναι εἰκοσιδύο χρόνων.

— Ἐγχεῖς δίκαιον, πλὴν ποῦ νὰ εὑρῶ μαργαρίτην ἄξιον τοῦ Τζελλαλεδδίν μου; ἀπεκρίθη ὁ γέρον μ π έ η ς μ' ἐπαρτιν πατρικὴν.

— Μὰ τὸν προφήτην, αἱ ἀξιώσεις σου εἶναι ὑπερβολικαί. Ὅλα τὰ ἔσδα τῆς πόλεώς μας δὲν εἶναι μαρμένα, ὅλ' αἱ ὠραιότητες δὲν ἐξέλειψαν ἀπὸ τὴν γῆν τῶν πιστῶν. Γνωρίζεις τὴν κόρην τοῦ Χατζή-μπεη; Ἰδοὺ νέα ἀξία τοῦ υἱοῦ σου.

Ἡ ἰδέα τοῦ γάμου τοῦ Τζελλαλεδδίν ἤρπεν εἰς τὸν γέροντα· ἐξέτασε λοιπὸν περὶ τῶν προτερημάτων τῆς νέας, καὶ ὅλοι οἱ παρόντες τὴν ἐξεθείασαν.

Μετ' ὀλίγον ἵππος τις εἰσῆλθε καλπάζων εἰς τὴν αὐλήν. Καταβὰς δὲ ὁ Τζελλαλεδδίν, ἐβρίψεν τὸν χαλινόν τοῦ ἵππου εἰς τὴν χεῖρα ὑπηρέτου, καὶ, με βλέμμα χαῦνον, με κεφαλὴν προεκλινῆ, διευθύνθη πρὸς τὸν κῆπον.

— Τὸ ἄλογον, εἶπεν ὁ ὑπηρέτης, ἔκαμε φρικτὸν δρόμον, καὶ ὥς τὸσον οὔτε τὸ ἐχάδευσε, οὔτε καὶ τὸ βλέμμα του ἐβρίψεν εἰς αὐτό. Τί ἔχει ὁ μ π έ η ς μας;

— Δὲν εἶναι καλὰ, ἀπεκρίθη ἄλλος τις ὑπηρέτης.

Καὶ συνομίλησαν ἀμφοτέροι με φωνὴν χαμηλήν.

Ὁ δὲ Τζελλαλεδδίν, ἀκούσας τὴν φωνὴν τῶν ἐν τῷ κήπῳ, ἀπεσύρθη εἰς γωνίαν παράμερον, καὶ ἐκάθησεν ἔχων τὴν καρδίαν εἰς ἄκρον περίλυπον. Καθ' ἐκάστην

ἐξήρχετο τῆς οἰκίας ἐπ' ἐλπίδι νὰ ἴδῃ τὴν Ζουδμίλλαν, καὶ καθ' ἐκάστην ἔλεγον πρὸς αὐτὸν ὅτι ἀσθενεῖ.

Στηρίξας τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἐδυθίσθη εἰς ὄνειροπολήσεις λυπηρὰς μὲν, τὰς ὁποίας ὁμῶς δὲν ἀντήλλαττεν οὐδὲ με ὅλους τῆς Ἀσίας τοὺς θησαυροὺς.

Οἱ ξένοι τοῦ πατρὸς του εἶχον ἀναχωρήσει· ὅλοι ἐκοιμῶντο εἰς τὸ χωρίον, αὐτὸς δὲ ἐκάθητο ἀκίνητος ἐπὶ τοῦ σκίμποδος. Αἰφνης ἤκουσεν ἤχον ἐλαφρὸν ὑπὸ τὰ δένδρα, καὶ εἶδε πέπλον λευκὸν κυματιζόμενον ἐν μέσῳ τοῦ σκότους.

— Αἰωνίως εἶσαι μόνος καὶ λυπημένος! εἶπε φωνὴ παιδική· ἡ χαρὰ λοιπὸν ἐξωρίσθη διὰ παντὸς ἀπὸ τὴν καρδίαν σου;

— Ἀ! σὺ εἶσαι, ἀγαπητή μου; Καλὴ ἐσπέρα σου, κόρη μου, διεσκέδατες καλὰ σήμερον;

— Ἡ Ἐμινὲ δὲν ἤμπορεῖ νὰ διασκεδάσῃ ὅταν κλαίουν οἱ φίλοι της.

— Καὶ ποῖος κλαίει;

— Σὺ, Τζελλαλεδδίν.

Ὁ νέος ἐσιώπησεν.

— Ἡ μάνα σου σέ προσμένει νὰ δαιπνήσῃς.

— Δὲν ἔχω ὀρεξιν.

— Καὶ τί νὰ τὴν εἰπῶ;

— Ὅτι δὲν πεινῶ. Εἰπέ ὅτι θέλεις.

— Ἡξεύρεις, Τζελλαλεδδίν;... εἶπεν ἡ νέα μετὰ μικρὰν σιωπὴν· γρήγορα θὰ ἐπαναλάβῃς τὴν παιδρότητα σου.

— Διὰ τί;

— Ἐμάντευσαν τὸ μουσικὸν τῆς λύπης σου, καὶ εὗρηκαν τὸ ἱατρικόν.

— Τί ἐμάντευσαν; ἀνέκραξεν ὁ Τζελλαλεδδίν σηκωθείς με ὀρμήν.

— Μὴ θυμόνης. Δὲν θέλω νὰ σέ λυπήσω· πλὴν εἶμαι ὅλη χαρὰ ἐνθυμουμένη ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ γείνης εὐτυχής.

— Δὲν θυμόνω Ἐμινέ· διηγῆτο με ὁμῶς τί ἔμαθες· μὴ με κρύπτῃς τίποτε.

— Θέλουν νὰ σέ ὑπανδρεύσουν. Λέγουν ὅτι ἡ σύζυγος ἀποδιώκει τὴν λύπην.

— Νὰ με ὑπανδρεύσουν! ἐμέ! καὶ με ποίαν;

Ἡ Ἐμινὲ διηγῆθη τὴν συνομίλιαν τοῦ μολλά καὶ τοῦ πατρὸς του, τὴν ὁποίαν ἤκουσεν οὕτω εἰς τὸν κῆπον.

— Ἀ! αὐτὰ εἶπαν, ἀνέκραξεν ὁ Τζελλαλεδδίν. Δὲν εἶναι ὁμῶς εἰς τὴν ἐξουσίαν των... Ζουδμίλλα, πρέπει νὰ σέ ἴδῳ, καὶ τριπλοῦς τοῖχος ἀνὰ σέ διαχωρίζῃ ἀπὸ ἐμέ. Τὸ ἄλογόν μου... τὸ ἄλογόν μου.

— Ποῦ θὰ ὑπάγῃς τόσον ἀργά;

— Καλὴν νύκτα, Ἐμινέ· εἰπέ εἰς τὴν μητέρα μου νὰ μὴ με περιμένῃ.

Μετὰ δέκα λεπτὰ ὁ Τζελλαλεδδίν ἐκάλπαζεν ἐκ νέου εἰς τὴν ὁδὸν τῆς κοιλάδος.

Ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ τέλος τοῦ δρόμου του, ἡ αὐγὴ ἤρχιζε νὰ γελᾷ, ὁ κορυθαλὸς νὰ κελαδῇ, καὶ ἡ Ζουδμίλλα, ἥτις δὲν ἐφοβεῖτο μὴ ἀπαντήσῃ τὴν ὥραν ἐκείνην τὸν νέον, εἶχε καταβῇ εἰς τὸν κῆπον. Πρὸς τὴν ἄκραν δένδρστοιχίας, ὑπὸ ἄλσος ἰσάμων καὶ κλημάτων, γονυπετήσασα ἐν κατανύξει προσήχετο με ὅλην

ἐν ἀθωότητι τῆς ψυχῆς της, καὶ προσήχθη τὸν ἑαυτῆς εἰς τὴν μητέρα της καὶ εἰς ἐκεῖνον ἀπὸ ὧν ὅποιον τὴν διεχώριζε φραγμὸς ἀδιάβατος. Ὁ Τζελλαλεδδίν, ἰδὼν αὐτὴν, ἐστάθη ὀλίγον μακρὰν, μὴ ἐπιθυμῶν νὰ πλησιάσῃ· ἀλλὰ τέλος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κῆρον, ἡ δὲ νέα ἀφείσα φωνὴν ἠθέλησε νὰ φύγῃ.

— Μὴ φύγῃς, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, εἶπεν ἐκεῖνος. Αὐτὸς ὁ Θεὸς μὲ εὐσπλαγχνίσθη, αὐτὸς μὲ ἐβούλησε νὰ σ' ἐπιτύχῃ.

Καὶ ταῦτα λέγων ἔτρεμε, καὶ δάκρυ κατέβαινεν εἰς τὸ κάτωχρον πρόσωπόν του. Καὶ ἡ μὲν Ζουδμίλλα, κυνηθεῖσα αὐτὸν ἐκάθησεν ἐπὶ θρανίου, ἐκεῖνος δὲ ἀκίνητος ἔμπροσθέν της, ἐτιώπα· ἀλλ' εἰς ταιαύτας περιστάσεις καὶ ἡ πλέον ἀπειρος γυνὴ εὐρίσκει πῶς ν' ἀρτίστῃ τὴν ὁμιλίαν καταλλήλως.

— Δὲν σ' εὐχαρίστησα, εἶπεν, ἀκόμη διὰ τὴν συγκατάθεσίν σου. . . . Πρὸ ἑνὸς μηνὸς. . . . ἐνθυμίσαι.

— Μάλιστα, ἐνθυμοῦμι· τί δὲν θὰ ἔκαμνα τότε διὰ σέ; τί δὲν θὰ κάμω σήμερον καὶ πάντοτε; ἀφοῦ σὲ εἶδα τὴν πρώτην φοράν, δὲν ἔχω πλέον οὐδὲ θέλησιν, οὐδὲ λογικὸν, οὐδὲ κρίσιν. Μίαν μόνην ἐπιθυμίαν ἔχω· νὰ σὲ βλέπω ἀδιακόπως. Τὸ μῖσός μου ἐναντίον τῶν Ῥώτων, ἡ δίψα τῆς ἐδικῆς σου, ὅλα τὰ αἰσθήματα ὅτα ἐδύξασα μετὰ τὸ γάλα τῆς μητρός μου, ὅλα ἐδόξασθον ἀπὸ τὸ βλέμμα σου· τὸ βλέμμα τοῦτο με καίει, θὰ με θανατώσῃ· ἠξεύρω ὅτι ἀποστρέφεται τοὺς μουσουλμάνους· ἐλευθέρωσέ με λοιπὸν ἀπὸ τὸν πόνον ὁ ὅποιος με κατατρέπει, μὴ με μαγεύῃς πλέον. Ὁ Ζουδμίλλα! δι' ἐμὲ δὲν ὑπάρχει πλέον ὡραιότης εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, δὲν ὑπάρχει πλέον οὐρὴ εἰς τὸν οὐρανόν· σὺ μόνη, σὺ μόνη εἶσαι ἡ ζωὴ μου, ὁ παράδεισός μου.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας της καὶ κατερίλει περιπαθῶς τὰ κρίσπεδα τῆς ἐσθῆτός της.

— Σήκω, μπέη, ἔλα εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, ἀκουσέ με, εἶπεν ἡ νέα· δὲν σὲ μισῶ, δὲν σὲ καταφρονῶ ἐξ αἰτίας τῆς θρησκείας καὶ τοῦ γένους σου. Ὑπάρχει ὁμοῦ φραγμὸς τὸν ὅποιον κἀνεῖς ἔρως δὲν δύναται νὰ καταστρέψῃ. Λησμονήσε λοιπὸν τὸν ἔρωτά σου, μὴ ζητῇς νὰ με βλέπῃς, ὑπάγε εἰς τὴν Τουρκίαν ἢ εἰς ἄλλον τινὰ ξένον τόπον, καὶ τότε θὰ με λησμονήσῃς, ὅτι εὖρης εἰς τὸν κόσμον τοῦτον πολλὰς ὥρας. . . .

— Κῖν' εὐκολώτερον νὰ πρᾶσινίσῃ ἐκ νέου σχολῆς καὶς ἀπὸ κεραυνόν, παρὰ ν' ἀπολαύσω ἐγὼ τὴν παρμικρὰν ἡσυχίαν μακρὰν σου. Ἐὰν ἀνταμείψῃς τὸν φιλοφρονῶν ἔρωτά μου με μικροτάτην ἐνδειξιν ἀγάπης, θὰ καταστρέψῃς ὡς ἱστὸν ἀράχνης ὅλους τοὺς φραγμούς περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλεῖς· τίποτε εἰς τὸν κόσμον δὲν ἔμπορεῖ νὰ μ' ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ φθάσω εἰς σέ. Ἐμπορῶ διὰ νὰ σ' εὕρω νὰ πετάξω εἰς τὸν οὐρανόν καὶ νὰ καταβῶ εἰς τὰ βῆθη τῆς ἀβύσσου. Τί σημαίνει τὸ γένος μου; Ἐλησμονήσα ὅτι εἶσαι κόρη τῆς Ῥωσίας, λησμονήσε καὶ σὺ ὅτι εἶμαι Τάρταρος. Δὲν μ' ἀγαπᾷς ὁμοῦς, . . . εἰπέ το. Προτιμῶ νὰ με φονεύσῃς διὰ μιᾶς, παρὰ νὰ χύνης καθ' ἡμέραν ἀπὸ μίαν βανίδα δηλητηρίου εἰς τὰς φλέβας μου. Δὲν μ' ἀγαπᾷς, δὲν θὰ μ' ἀγαπήσῃς ποτέ. Μὲ θεωρεῖς ὡς ἀνόητον, ὡς Τάρταρον ἄξιον καταφρονήσεως. Λέγε, λοιπὸν, ἐξη-

κολούθησε βαλὼν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἐγγχειριδίου, λέγε· μὲ μένει ἐν μέσσοις σωτηρίας.

— Ἀ! Θεέ μου! Θεέ μου! ἐπιθύριτεν ἡ νέα· ὁποία δοκιμασία! Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μπέη, μὴ με βασανίζῃς. Ἴδὲ πόσον ὑπέφερα μακρὰν σου· χιλιάκις ἠθέλησα νὰ περᾶθω τὴν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἔκαμα. . . . Ὁ Τζελλαλεδδίν, σὲ ἀγαπῶ, καὶ σὲ παρκαχλῶ νὰ μ' ἀφήτῃς, νὰ φύγῃς.

— Ζουδμίλλα, ἀνέκραξεν ἐνθουσιωδῶς ὁ Τάρταρος, μὲ ἀγαπᾷς, τὸ εἶπες!

— Ναί, μὴ χεῖρασαι ὁμοῦς, πρέπει νὰ φύγῃς· καθεὶς πρέπει νὰ τρέξῃ τὸν δρόμον του.

— Τί ἐννοεῖς;

— Ὅτι εἶμαι χριστιανὴ καὶ δὲν ἔμπορῶ νὰ γείνω σύζυγος μουσουλμάνου, ὅτι εἶμαι κόρη τῆς Ῥωσίας καὶ δὲν ἔμπορῶ νὰ ὑπενδρευθῶ ἐχθρὸν τῶν Ῥώτων.

— Πῶς; θέλεις νὰ κλείσῃς τὸν παράδειτον τοῦ ὁποίου με ἠνοιξῇς τὴν εἴσοδον; Μὲ εἶπες ὅτι μ' ἀγαπᾷς· ἡ λέξις αὕτη δὲν συνδέεται τὴν τύχην σου μετὰ τὴν ἐδικήν μου; μόνη ἡ βρομαία τοῦ Ἀσράηλ δύναται νὰ μᾶς χωρίσῃ.

— Ἡ τύχη μου, ἀπεκρίθη εὐσταθῶς ἡ Ζουδμίλλα, δὲν δύναται νὰ ἐνωθῇ παρὰ μετὰ τὴν τύχην χριστιανοῦ καὶ ὁ Τζελλαλεδδίν, ἐπρόσθεσε με φωνὴν χαμηλὴν ὡς ἂν ἐφοβεῖτο μὴ ἀκουσθῇ, δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ χριστιανός.

— Χριστιανός! ἐπιθύρισε· τί ζητεῖς ἀπὸ ἐμέ! Νὰ γίνω προδότης καὶ ἀρνησιβησικός! ἠξεύρεις ὁποῖαν φρικώδη θυσίαν ζητεῖς ἀπὸ ἐμέ! Νομίζεις ὅτι ἀγαπῶ τὴν πατρίδα μου, ὅτι τιμῶ τὴν θρησκείαν μου ὀλιγώτερον ἀπ' ὅσον ἀγαπᾷς καὶ τιμᾷς σὺ τὰς ἐδικὰς σου; ἠξεύρεις ὅτι ὁ σταυρὸς κρεμάμενος εἰς τὸ πτῆθος ἑνὸς Ταρτάρου σὺρει ἑκατὸν ξίφη, ὅτι ἡ χεὶρ αὕτη τοῦ πατρός μου δὲν θὰ διστάσῃ νὰ σπαραξῇ τὴν καρδίαν ἡ ὁποία θὰ τὸν προδώσῃ;

— Συγχώρησέ με, μπέη, . . . ἀνόητος ἰδέα . . . ἄς χωρισθῶμεν.

— Ὁχι, στάσου, στάσου. Δὲν ἔχω γεννασιότητα νὰ σ' ἀφήσω· σκληρότερος ἀπὸ τὸν θάνατον εἶναι ὁ χωρισμός σου. Μείνε ὀλίγον, δός με καιρὸν νὰ συνέλθω εἰς τὸν ἑαυτὸν μου.

Καὶ βαλὼν τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν δύο χειρῶν του ἐπεριζέρετο με ὀρμὴν τῆδε κάκεισε· ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐφαίνετο ὁ τρομερὸς ἄγων τῆς ψυχῆς του. Τέλος πάντων σταθεῖς ἔμπροσθεν τῆς νέας.

— Ὁ ὅρος τὸν ὅποιον μ' ἐπιβάλλεις, εἶπεν, εἶναι ἀκατανόητος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἔρως μου δὲν ἔχει ὄρια. Διὰ σὲ ἀφίνω καὶ γονεῖς, καὶ πατρίδα, καὶ παραδίδω τὸ ὄνομά μου εἰς τὴν συκοφαντίαν· ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ θυσιάσω καὶ τὴν συνείδησίν μου. Ἐλα με ἐμὲ, ἀναγορεύμεν εἰς Ῥωσίαν, καὶ μετὰ τὸν καιρὸν θὰ σὲ συγχωρήσῃ, θὰ σ' εὐλογῇ ὁ πατήρ σου. Ὁ ἐδικός μου ὁμοῦς δὲν θὰ με συγχωρήσῃ ποτέ· ποτέ δὲν θὰ ἐξαντιδῶ τὴν πατρίδα μου. Διὰ σὲ γίνομαι Ῥώτης, δὲν θὰ καταφρονήσω τὴν θρησκείαν σου, καὶ θὰ ἐκτελῶ χρυσίως σου τὰ χρέη τῆς ἐδικῆς μου. Μὴ ζητῇς ὁμοῦς περισσότερο, μὴ με ἀναγκάζῃς νὰ βαπτισθῶ.

— Καὶ ἡ ἐδική μου συνείδησις δὲν θὰ μ' ἐλέγχῃ εἰς πᾶσαν στιγμὴν διότι ἠνώθην με Τοῦρκον; Διὰ τί

νά φονεύσω τὸν πατέρα μου; διὰ τί νὰ φύγω, ἀφοῦ ἤξεύρω ὅτι θὰ μᾶς εὐλογήσῃ ἂν ἀλλάξῃς τὴν θρησκείαν σου; Ἐνῶ σέ, εἴτε οὕτως, εἴτε ἄλλως, θὰ σέ ὀργισθοῦν καὶ οἱ συμπατριῶταί σου καὶ οἱ γονεῖς σου.

— Ἡξεύρω ὅτι εἰς τὴν Εὐρώπην σας οἱ ἄνθρωποι ὀδηγοῦνται ἀπὸ τὸν φόβον τῆς γνώμης τῶν ἄλλων. Ἐγὼ ὁμῶς δὲν γνωρίζω τοιοῦτον τρόπον ἐνεργείας· ἡ γνώμη μου εἶναι εἰς τὴν ψυχὴν μου· ἕνας μόνος ἐλεγχος τῆς συνειδήσεώς μου, εἶναι δι' ἐμέ δεινότερος τῆς κατακρίσεως ὅλης μου τῆς φυλῆς. Σκέψου καλὰ, Ζουδμίλλα· ἤμπορεῖς νὰ ἐμπιστευθῇς εἰς τὴν τιμὴν ἀνθρώπου ἀρνηθέντος τὴν πίστιν του, καὶ ὅλα ὅσα ἦτον συνειθισμένος ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ σέβεται; τί σέ μέλει διὰ τὴν θρησκείαν μου; ἀφοῦ μέ ἀγαπᾷς, ἀφοῦ ἡ θέλησίς σου εἶναι νόμος μου, ἄς κατὰ φύγῃμεν εἰς ἄγνωστον αὐτὸν. Ἐκεῖ, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἔρωτός μου, θὰ ἀνθῇς ὡς ῥόδον τῶν κήπων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ποτὲ θνητὸς δὲν θὰ ἐδοκίμαζε τοιαύτην μακαριότητα. Λέγε, θέλεις; . . . θέλεις;

Ἡ Ζουδμίλλα ἐσηκώθη ἀγωνιώσα καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὴν πύλην. Τὰ δάκρυα ἐπνιγον τὴν φωνὴν τῆς ὡς ἂν ἐφοδεῖτο δὲ μὴ τὴν ἐγκαταλείψωσιν αἱ δυνάμεις τῆς, εἶπε σπουδαζούσα·

— Θαυμάζω τὴν γενναιότητά σου· σὲ τὸ ἐπαναλέγω, σὲ ἀγαπῶ, σὲ ἀγαπῶ ἐξ ὅλης καρδίας, ἀλλ' εἰς μόνον ναὶν χριστιανικὸν πρέπει νὰ ἐνταμωθῶμεν. Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἔγεινεν ἄφαντος. Ὁ Τάρταρος ἠθέλησε νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν ὁ συνταγματάρχης ἦλθεν εἰς τὸν κήπον, ἡ δὲ κόρη του ἔπεσε κλαίουσα εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Μὲ ἠπάτησεν, ἀνέκραξεν ὁ Τζελλαλεδδίν· ὦ κατηραμένη γκιανούρησσα, ἀναθεματισμένη ἡ ὥρα κατὰ τὴν ὁποίαν ἤκουσα τὴν φωνὴν σου.

Καὶ ἔφυγε δραμαῖος, σχίζων διὰ τοῦ πτερνιστήρος τὰ πλευρὰ τοῦ ἵππου του, τοῦ ὁποίου οἱ πόδες μόλις ἤγγιζον τὴν γῆν. Τὸ ἑσπέρας ὁ συνταγματάρχης ἐπεριφέρετο εἰς τὴν αἴθουσαν, θέλων νὰ ὁμιλήσῃ, προφέρων λέξεις τινάς, καὶ σιωπῶν.

— Τί ἔχεις, τὸν ἠρώτησεν ἡ σύζυγός του. Μὴν εἶσαι ἄρρωστος;

— Ὅχι, εἶμαι κάλλιστα, δυσκολεύομαι ὅμως νὰ φανερώσω τί ἔχω.

— Περὶ τίνος πρόκειται;

— Ἐνθυμεῖται τὴν χθερινὴν μας ὁμιλίαν περὶ τοῦ μπέη;

— Μάλιστα.

— Ἡξεύρει καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὅτι δὲν ἤμπορεῖ νὰ γίνῃ σύζυγος χριστιανῆς ἐνόσω εἶναι Γούρκος· ἰδοὺ ποῦ εὐρίσκαται ἡ ὑπόθεσις.

Καὶ ὁ καλὸς συνταγματάρχης διηγήθη πρὸς τὴν γυναῖκά του ὅτι εἶχε μάθει ἀπὸ τὴν Ζουδμίλλαν.

— Ἀ! ἂ! ἀπεκρίθη ἡ Ἀνίστρια σείουσα τὴν κεφαλὴν· τὸ πρῶγμα δὲν εἶναι πλέον μικρόν. Πρέπει νὰ σφίγξωμεν τὰς ἀλύσεις του, καὶ νὰ τὸν ὑποχρεώσωμεν νὰ γίνῃ χριστιανός. Δὲν εἶν' εὐκόλον νὰ εὐρωμεν ἄλλον τοιοῦτον γαμβρόν.

— Βέβαια μὲ ἀρέσει πολὺ· ἐὰν ὁμῶς δὲν θελήσῃ ν' ἀλλαξοπιστήσῃ;

— Θὰ θελήσῃ· ὁ ἔρως δὲν χωρατεύει.

— Ἀλλ' ἂν τὸν ἀπακηρύξῃ ὁ πατήρ του;

— Μὴ φοβῆσαι· δὲν ἔχει ἄλλον υἱόν. Ἐκτὸς τούτου, ἀφοῦ γίνῃ χριστιανός, ἡ ῥωσικὴ κυβέρνησις θὰ φροντίσῃ. Ὁ πατήρ του εἶναι γέρον, καὶ ὅταν ἀποθάνῃ ὅλα διορθώνονται. Ἀλλὰ ποῦ εἶναι ἡ Ζουδμίλλα; φαίνεται ὅτι μὲ ἀποφεύγει. Δὲν εἶμαι λοιπὸν μήτηρ τῆς;

Παρὰ τὰς προσδοκίας τῆς οἰκογενείας τοῦ συνταγματάρχου, ὁ μπέης δὲν ἦλθεν· ἀργότερον δὲ ἔμαθον ὅτι ἀπῆλθε πρὸς ἐπίσκεψιν συγγενεῦς του τινός. Ἡ Ζουδμίλλα ἠθλῆνεν, καὶ ὁ ἱατρὸς, ἐξηγήσας κατὰ τὴν φαντασίαν του τὴν ἀσθένειαν, διέταξε διάφορα ἱατρικά. Καὶ ὁμῶς ἡ νόσος προώδευσεν ἐπὶ τὸ χεῖρον. Μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ Τζελλαλεδδίν, εἰσελθὼν εἰς τὸν θαλάμῳ τοῦ συνταγματάρχου, ὠχρὸς, ἡλλοιωμένος καὶ κονιορτώδης,

— Νικόλαε Λαυρεντιάδῃ, ἀνεφώνησε τεταραγμένος, ἀναθέτω εἰς σέ τὴν τύχην, τὴν τιμὴν, τὴν ψυχὴν μου· κάμε τὰς ὅπως θέλεις, ἄφες με μόνον νὰ τὴν ἰδῶ, μίαν μόνην στιγμήν. Ἔμαθα ὅτι εἶναι ἀσθενής, καὶ ἠθελα νὰ δώσω τέλος ἐμπρὸς τῆς εἰς τὴν ζωὴν μου.

Ὁ συνταγματάρχης σφίγγεας περιπαθῶς τὴν χεῖρά του, ἀπεκρίθη·

— Πούγασε, ὁ κίνδυνος ἐπέρασεν, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ τὴν ἰδῇς ἀκόμη. Εἶναι τόσο ἀδύνατος ὥστε ἡ παραμικρὰ παραγῇ ἢ μὴ ποτε νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸν τάφον. Μὲ φαίνεται ὅτι ἔρχεται ἀπὸ ταξιδίου, ὅτι εἶσαι κοπιασμένος· ἔλα νὰ ἀναπαυθῇς, καὶ ἔπειτα ὁμιλοῦμεν.

— Ὅχι, δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀναπαύσεως. Θέλω νὰ τὴν ἰδῶ. Γνωρίζεις βέβαια ὅλα τὰ διατρέξαντα, καὶ γνωρίζεις ἐπίσης πόσον μὲ ἦτον δύσκολον ν' ἀρνηθῶ τὴν πίστιν καὶ τοὺς γονεῖς μου· ὁ ἔρως ὁμῶς ὑπερίσχυεν· εἶμ' ἑτοιμὸς νὰ συντρίψω ὅλους με τοὺς δεσμούς· ἐὰν μὲ δώσῃς τὴν κόρην σου. Πλὴν, σὲ παρακαλῶ, μὴ μὲ ὑβρίσῃς, μὴ μὲ ἀνομάσῃς προδότην τῆς θρησκείας μου.

— Ὅχι, ὅχι, εὐγενὴ νέε· ἡ ἀπόφασίς σου εἶναι ἀξία παντὸς ἐπαίνου· μετὰ τινα ἔτη οἱ περισσότεροι τῶν ὁμοθρήσκων σου θ' ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά σου.

Ἡ Ῥωσία θὰ σέ δεχθῇ μὲ ἀγκάλας ἀνοικτάς. Ἡ Ζουδμίλλα θὰ γίνῃ ἐδική σου· πλὴν μὴ βιάζεσαι. Μελέτησε πρῶτον καλὰ τὰς ἀρχάς σου, τὰς ἐξέεις σου· σύγκρινέ τας μὲ τὰς ἐδικάς μας· ἐξέτατε τὴν καρδίαν σου, μὴ παραφέρεται ἀπὸ τὸ πάθος, καὶ συμβουλεύσου τὴν κρίσιν σου. Ἐὰν ἔτη ψυχραίνου τὴν θέρη τῆς νεότητος, καὶ τὸ πάθος σβύσεται. Ἐνθυμήσου ὅτι οἱ νόμοι μᾶς ἀπαγορεύουν τὴν πολυγαμίαν καὶ τὰ χαρῆμα· σκέψου σπουδαίως πρὶν ἀποφασίσῃς· ἀγαπῶ τὴν εὐτυχίαν τῆς θυγατρὸς μου, καὶ ἂν μ' ἐμπιστευθῇς τὴν ἐδικήν σου ἔχω νὰ δώσω λόγον εἰς τὸν Θεόν.

— Ἐὰν μ' ἔμεναν προλήψεις τινές κατὰ τῆς Ῥωσίας οἱ λόγοι σου τὰς διετρεῖσαν· ὅχι, δὲν θὰ μετανοήσω· δὲν ἐνέδωκα ἀμέσως εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ αἰσθήματος μου· τὸ λογικὸν ἐπάλασσε πολὺν καιρὸν πρὸς τὸν ἔρωτα, καὶ τέλος ὁ ἔρως ἐνίκησεν.

— Ἀλλ' ὁ πατήρ σου γνωρίζει τοὺς σκοπούς σου; δὲν θὰ ἐναντιωθῇ; Μὴ μὲ κρύπτῃς τίποτε.

— Ὁ πατήρ μου δὲν ἤξεύρει τίποτε, σὺ δὲ πρέπει

«μάλλης τί τρέχει; τὸ κατὰ τῆς Ῥωσίας μῖσός του ἔχει ἀδιάλλακτον, αἱ προλήψεις του ἀθεράπευτοι. Ἐκτός τούτου, πρέπει νὰ σὲ τ' ὁμολογήτω, δὲν ἔμπο-
ρῶ νὰ βαπτισθῶ ἐδῶ· δὲν ἔμπορῶ νὰ μένω εἰς τὴν
Κριμαίαν· δὲν εἶμαι ἀσφαλής...»

— Ὑπαγε λοιπὸν εἰς τὴν Ῥωσίαν, εἰς τὴν Πετρού-
πολιν· σὲ διδω γράμματα συστατικά εἰς τοὺς φίλους
μας. Παντοῦ θὰ εὕρῃς καλὴν ὑποδοχὴν, καὶ ἐν τοσού-
τῳ προσπαθοῦμεν νὰ κατευνάσωμεν τὴν ὁργὴν τοῦ
πατρὸς σου.

— Καὶ ἡ Ζουδμίλλα;

— Ἡ Ζουδμίλλα εἶν' ἐδική σου· ἐγὼ δ' ἴδιος θὰ ὑπά-
γω περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος εἰς Πετρούπολιν,
καὶ ἐκεῖ θὰ σὰς εὐλογήσω καὶ τοὺς δύο.

— Πλὴν ἕως τὸν χειμῶνα εἶναι ἀκόμη τρεῖς, τέσ-
σαρες μῆνες.

— ὦ! νεότης! νεότης! Ἡ Ζουδμίλλα δὲν ἔμπο-
ρεῖ, πρὶν ἀναλάβῃ ἐντελῶς τὴν ὑγείαν της, νὰ ταξι-
δεύσῃ· φρονῶ ὅτι δὲν θέλεις ν' ἀποθάνῃ.

Ἡ βραδύτης αὐτὴ ἀπῆλπιζε τὸν νέον, ἔπρεπεν ὁμῶς
νὰ ὑποκύβῃ εἰς τὴν ἀνάγκην.

Ἡ Ζουδμίλλα ἀνέλαβε τὴν ὑγείαν της. Μαθοῦσα ὀλί-
γον κατ'ὀλίγον τὰ διατρέξαντα, ἐπανεῖδε τὸν φίλτατον
τῆς καρδίας της, τοῦ ὁποῦ ἡ παρουσία μόνη ὑπῆρξε
δραστηριωτέρα ὅλων τῶν ἱατρικῶν ὅσα ἔδωκαν πρὸς
αὐτὴν οἱ ἱατροί.

Ὁ Τζελλαλεδδὶν ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας,
ὁ δὲ Τζαγίρ-Ἀγαδούρ, μαθὼν τὸ αἶτιον τῆς ἀπουσίας του
τὸν διέταξε νὰ ἐπιστρέψῃ· ἐκεῖνος ὁμῶς, καίτοι δεχθεὶς
μὲ λύπην τὴν διαταγὴν, ἔμεινεν ἀδιάσειστος. Ἡ Ζουδ-
μίλλα ἐδίδασκε πρὸς αὐτὸν τὰ δόγματα τῆς νέας θρη-
σκείας του, τὰ ὅποια καὶ ἤκουε μὲ προσοχὴν, καὶ ἐπανα-
λαμβάνων μὲ παιδικὴν ἀφέλειαν τὰς χριστιανικὰς προ-
σευχὰς ἔλεγε πρὸς ἐκείνην.

— Ἔως σήμερον, ὡσάκις προσευχόμην, ἔστρεφα τὸ
πρόσωπόν μου πρὸς τὴν Μέκκαν· εἰς τὸ ἐξῆς ὁμῶς θὰ
στρέφωμαι πρὸς σέ, πρὸς σὲ ἡ ὁποία εἶται ὁ ἥλιος τῆς
νέας μου ὑπάρξεως.

Τὴν προτεραίαν τῆς ἀνχωρήσεώς του ὑπῆγε ν' ἀπο-
χαιρετίσῃ τὴν νέαν του οἰκογένειαν· ἡ Ζουδμίλλα ἐλά-
θητο εἰς μικρὸν δωμάτιον πλησίον τοῦ παρθερίου, ἄνω-
θεν τῆς κεφαλῆς ἔχουσα κρεμασμένην εἰκόνα τῆς Θεο-
τόκου· ἀπὸ τὸ παράθυρον ἐκεῖθεν ἐφαίνοντο αἱ κορυφαὶ
τῶν βουνῶν εἰς τὰ ὅποια εἶχε γεννηθῇ ὁ Τζελλαλεδδὶν·
ἡ φύσις ὅλη εἰσέγα· τὸ φθόρυγμα μόνον ἤκούετο μικροῦ
βύχους, φέροντος ὑπο κλαδίᾳ ἀμπέλου.

Ὁ Τζελλαλεδδὶν πλησιάζας αὐτήν·

— Ἐκαμα, εἶπε, χάριν σοῦ πολλὰ; θυσίης, ἀλλ' ἡ
δεινότερα εἶναι ἡ τοῦ χωρισμοῦ μας· ὦ Ζουδμίλλα! ἐάν
ποτε λησμονήσῃς τὴν ἀγάπην μου, οὐδέ εἰς τὸν κόσμον τοῦ-
του, οὐδέ εἰς τὸν ἄλλον· δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἀρκετὴ τιμωρία διὰ
σέ. Ἡ εὐχὴ τοῦ πατρὸς μου νὰ με ἀβλήθῃ εἰς κατάραν,
ἀν' ὅλην τῇ καρδίᾳ μου οἱ παλμοὶ δὲν κτυποῦν διὰ
σὲ μόνον! Ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς, ὅτι καὶ ἂν σὲ συμβῇ,
θὰ εἶμ' αἰωνίως ἐδικός σου μέχρι τοῦ τέλους.

— Ἐπιθυμῶ, Τζελλαλεδδὶν, νὰ σὲ κάμω ἐν ᾧ ὄντι·
ἀδύνατον ἦεν νὰ χωρισθῶ ἀπὸ τοῦτο τὸ ἅγιον κειμή-
λιον, διότι εἶναι τὸ τελευταῖον δῶρον τῆς μητρός μου.

Ἀμποτε νὰ σὲ βοηθήσῃ καὶ νὰ μὲ ἀνακαλῇ εἰς τὴν
μνήμην σου!

Καὶ ἐκπλοῦσθ' ἀπὸ τὸν λαιμὸν τῆς στυφῆς χρυσοῦν,
τὸν ἐκρίμασεν εἰς τὸ στήθος τοῦ νέου.

— Τώρα, εἶπεν, εἰμὶθα ἀρράδωνισμένοι· μᾶς ἐνόνη
δεσμὸς ἀδιάρρηκτος, ἀνήκω πλέον εἰς σὲ διὰ παντός.

— Ζουδμίλλα, ἐτραύλισεν ὁ Τζελλαλεδδὶν, καὶ
πρώτην τότε φορὰν ἐνηγκαλίσθη αὐτήν. Τὴν αὐτὴν στιγ-
μὴν ἤκουσαν εἰς τὸν κήπον στεναγμὸν, κράτον ὑπόκω-
φον, καὶ εἶδον διὰ τῶν δένδρων πέπλον λευκόν, καὶ ἤ-
κουσαν φωνὴν τρέμουσαν, λέγουσαν ταρταριστί·

— Εὐτύχει, Τζελλαλεδδὶν.

— Σὺ εἶσαι, Ἐμινέ; Πῶς εὐρέθης ἐδῶ;

— Μ' ἐστειλεν ἡ μάνα σου.

— Ποία εἶναι αὐτὴ ἡ νέα; ἠρώτησεν ἀνησυχῶς ἡ
Ζουδμίλλα μὴ ἐννοῶσα τὰ λεγόμενα· πόθεν ἔρχεται;
τί ἐλέει;

— Μὴ φοβῆσαι· εἶναι κόρη τοῦ φρονευθέντος ἀδελφοῦ
μου... Αἴγε, Ἐμινέ, τί θέλεις;

— Ἐμάθαμεν ὅτι αὐρὸν ἀναχωρεῖς εἰς τὸν τόπον
τῶν γκιανοῦρηδων, καὶ ὅτι θέλεις ν' ἀποχωρισθῇς τοὺς
ἀληθινούς πιστοὺς καὶ νὰ γείνης καὶ σὺ γκιανόρης·
ἡ μάνα σου λούει μὲ τὰ δάκρυά της τοὺς πόδας σου,
καὶ σ' ἐξορκίζει μὰ τὸν ἥλιον νὰ μὴ βιασθῇς· ἄφες τοὺς
χριστιανούς κ' ἐπιστρέψῃς εἰς τοὺς κόλπους οἱ ὅποιοι σ'
ἐθρεψαν.

— Δὲν ἔμπορῶ, Ἐμινέ, δὲν ἔμπορῶ.

— Σ' ἐξορκίζει νὰ ἐπιστρέψῃς· καὶ θὰ βάλῃ εἰς τὸ
χαρμό σου τὰς ὠραιότερας γυναῖκας τῆς Γεωργίας
καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ μπέης ἐμειδίατε περιφρονητικῶς.

— Τζελλαλεδδὶν, ὁ πατήρ σου θὰ σὲ καταρασθῇ·
ἡ μάνα σου ἤθελε νὰ ἔλθῃ μόνη, ἡξεύρεις ὁμῶς ὅτι εἶ-
ναι γραῖα, καὶ ἡ λύπη τὴν κατέβαλεν· εἶναι βαρέως
ἀρρώστος.

— Ἀ! Ζουδμίλλα! Ζουδμίλλα! ἀνέκραξεν ὁ νέος
βαλὼν τὴν δεξιὰν ἐπὶ τῆς καρδίας του, ὡς ἂν ἤθελε ν'
ἀποσπᾶσθαι βέλος θανάσιμον.

— Ἐλα τοῦλάχιστον νὰ ἐξιλεώσῃς τὸν πατέρα σου
καὶ νὰ κλείσῃς τὰ ὀμμάτια τῆς μητρός σου.

— Ὅχι, Ἐμινέ, εἶναι ἀδύνατον· παραιτῶ εὐχαρί-
στως τὴν ζωὴν μου διὰ νὰ ἐξιλεώσω τὸν πατέρα
καὶ νὰ σώσω τὴν μητέρα μου· τὴν ζωὴν ὁμῶς τῆς ψυ-
χῆς μου δὲν δύναμαι νὰ τὴν παραιτήσω· φρόντιζε διὰ
τοὺς γονεῖς μου, ἀγάπα τους, προσπάθησε νὰ μὴ μὲ
καταχρυσθῶν...

Καὶ ταῦτα λέγων ἔστρεψε τὸ πρόσωπον διὰ νὰ κρύ-
ψῃ τὰ δάκρυά του.

— Ἀκουε ἀκόμη, Τζελλαλεδδὶν· ἡ μάνα σου ἐμα-
θεν ὅτι θὰ σὲ παραμονεύσουν ἐχθροὶ σου εἰς τὸν δρόμον
σου... φυλάξου, καὶ ὑπάγε ἀπὸ ἄλλον δρόμον. Εἶπέ
τον, μὲ εἶπεν, ὅτι ἐάν οὔτε τὰ δάκρυά μου, οὔτ' αἱ
παρακλήσεις μου δὲν ἰσχύουν νὰ τὸν μεταπείσουν, ἐγὼ
δὲν δύναμαι νὰ μὴ τὸν ἀγαπῶ καὶ νὰ μὴ παρακαλῶ τὸν
Θεὸν δι' αὐτόν. Μὲ παρήγγειλε πρὸς τούτοις νὰ σ' ἐγ-
χειρίσω τούτους τοὺς πολυτίμους λίθους, τῶν ποίων
αὐτὴ δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκην, διὰ νὰ σὲ χρησι-
εύσουν εἰς τὰ ξένα. Ὑγιάινε, Τζελλαλεδδὶν, Ὑγιάινε.

- Στάσου, ἔμινέ ποῦ ὑπάγεις;
- Εἰς τὴν οἰκίαν μας.
- Μόνη;
- Ναί.
- Καὶ δὲν φοβεῖται;
- ἔχω μαχαίριον ἐπάνω μου.
- Πρότμενε νὰ σὲ συντροφεύσω.

Καὶ κατέβη εἰς τὸν κήπον· ἀλλ' ἡ νέα εἶχε γενναῖ ἄρπαντος· τὴν ἐπαύριον ἄμαξα ἔφερε τὸν Τζελλαλεδδὶν εἰς χώρας ξένας.

Ἡ Ῥωσία εἶχε κηρύξει τὸν πόλεμον εἰς τὴν Γουρκίαν, ὁ στρατὸς ἐκινήθη, καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν στρατηγῶν μετέβησαν εἰς τὸ στρατόπεδον· διό, ὅταν ἔφθασεν ὁ Τζελλαλεδδὶν εἰς τὴν Πετρούπολιν εὗρεν ὀλίγου· ἐξ ἐκείνων πρὸς οὓς ἔφερε συστατήρια· εὐτυχῶς ὁμοῦς εἶδε τὸν κόμητα . . . ὅστις ὑπεδέχθη αὐτὸν μ' εὐμένειαν σπανίαν.

Ἡ Πετρούπολις, ἡ πληθὺς τῶν κατοίκων, αἱ πλατύταται ὁδοί, τὰ δημόσια κτίρια, τὰ παλάτια τῆς, ἐνέπλησεν θαυμασμοῦ τὸν νέον ξένον. Ἐντὸς ὀλίγου ἐφιλιώθη μετὰ πολλῶν, τόσῳ μᾶλλον εὐκόλως καθόσον ἡ παρουσία μ' ἐπ' ἡ Γαρτάρου κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὴν πρωτεύουσιν τῆς αὐτοκρατορίας ἐκίνει ὅλων τὴν περιέργειαν· οὗτος δὲ ἐκίνει αὐτὴν πρὸ παντὸς ἄλλου ἐξ αἰτίας τῆς ἐρωτικῆς ἱστορίας του. Ἐπροσλήθη εἰς πλῆθος γευμάτων καὶ ἐσπερινῶν συναναστροφῶν, καὶ ἡ φυσιογνωμία, ὁ χαρακτήρ του ἦσαν ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας ἀντικείμενον συνδιαλέξεων. Ἀπέβαλε δὲ ὀλίγον κατ' ὀλίγον πᾶσαν πρόληψιν κατὰ τῆς Ῥωσίας, καὶ συνέλαβεν ἐπιθυμίαν νὰ διδαχθῇ.

Οὕτω πως παρήλθεν ὁ χειμὼν. Διάφοροι περιστάσεις ὑπεχρεοῦν τὸν συνταγματάρχην νὰ ἀναβάλῃ τὴν εἰς Πετρούπολιν μετάβασίν του· ὁ δὲ Τζελλαλεδδὶν, ἀνησυχῶν διὰ τὴν ἀργοροπορίαν, ἐπεθύμει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ταυρίκην· ἀλλὰ πῶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς σπουδὰς του; Παρὰ τοῦτον ὁμοῦς τὸν λόγον καὶ ἄλλος τις δὲν τὸν ἐπέτρεπε νὰ ἀναχωρήσῃ. Εἰς κάμμιαν τῶν ταπεινῶν καὶ εὐσεβάστων ἐπιστολῶν τὰς ὁποίας ἔγραψε πρὸς τὸν πατέρα του δὲν εἶχεν ἀξιωθῇ ἀπαντήσεως· οἱ φίλοι, οἱ συγγενεῖς του οὐδὲ ν' ἀκούσωσιν τι ἤθελον περὶ αὐτοῦ. Μίαν μόνην παραμυθίαν καὶ χαρὰν εἶχε, τὸ νὰ γράφῃ πρὸς τὴν Ζουδμίλλαν καὶ νὰ λαμβάνῃ ἀποκρίσεις τῆς. Καὶ ποτε ἐπέστειλε πρὸς αὐτὴν τὰ ἀκόλουθα·

«Ζουδμίλλα, μόνη φίλη μου! ὑποστήριξέ με διὰ τοῦ ἐρωτός σου. Ὅποιαν φρικτὴν εἶδῃσιν ἔμαθον· ὁ πατήρ μου ὠπλίσθη κατὰ τῆς Ῥωσίας· συνεμάχησε μὲ τοὺς Τούρκους· μὲ τοὺς Τούρκους! οἵτινες ἔσφαξαν τὸν ἀδελφόν μου· πολεμεῖ ὁμοῦ μὲ αὐτούς. Τί ἀπέγεινεν ἡ μήτηρ μου; τί ἡ ἀνεψία μου; Γράψε με περὶ αὐτῶν, σὲ παρακαλῶ. Δὲν δύνασαι νὰ φαντασθῇς πόσον μὲ κατετάραξεν ἡ εἰδησις αὕτη. Οἴμοι! καταστρέφει τὰ σχέδιά μου. Ὁ πατήρ μου διέθεσεν ὑπὲρ συγγενοῦς του τινὸς τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ὑπαρχόντων του, ἴσως δὲ καὶ ὅλα. Πολλοὶ μὲ συμβουλεύουσι νὰ τὸν ἐνάξω εἰς δίκην, ἀλλὰ δὲν ἔχω τὴν γενναιότητα αὐτὴν· ἀντίστην πρὸς τὸν πατέρα μου ὅταν ἤθελε νὰ μὲ χωρίσῃ ἀπὸ σέ, ἀλλὰ δὲν δύναμαι ν' ἀντισταθῶ καὶ εἰς τὴν θέλη-

σιν του, προκειμένου λόγου περὶ χρημάτων. Εἶμαι νέος, ἔχω δυνάμεις, ψυχὴν σταθεράν, καὶ διατελοῦμεν ὑπὸ κυβερνήσιν ἀνταμείβουσιν τὰς πρὸς αὐτὴν ὑπηρεσίας· τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἔχω κάμμιαν ἀνάγκην· σὺ μόνη εἶσαι πλοῦτος καὶ δόξα μου· ἀλλὰ δὲν συγκαταβαίνω νὰ δυστυχῆσῃς ἐξ αἰτίας μου. Θέλω νὰ ζήσῃς ἐν τῷ μέσῳ λαμπρότητος, ὥς σὺ ὑπῆρξες αἰτία νὰ ζῶ ἐγὼ ἐν μέσῳ εὐδαιμονίας. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀναβάλωμεν τὴν ἐνωσίν μας. Ἡ Ῥωσία ἔχει διπλοῦν πόλεμον· ἤθελον νὰ μὲ στείλωσι κατὰ τῆς Γουρκίας, ἀλλ' ἐγὼ ἐπροτίμησα νὰ πολεμήσω κατὰ τῆς Σουηδίας. Ἐκεῖ τοῦλάχιστον δὲν θὰ φοβῶμαι μὴ ἀπαντήσω τὸν πατέρα μου· αὐρίον τὸ πρῶτ' ἀναχωρῶ ἀπὸ Πετρούπολιν. Ὅσῳ πλέον ἐπικίνδυνος θὰ εἶναι ὁ ἀγὼν, τόσῳ θὰ εἶναι καὶ πλέον ἐντιμος. Θέλω νὰ φθάσω πλησίον σου διὰ τῆς δόξης τῶν κινδύνων· ἀλλ' ἐάν ἀποθάνω εἰς τὴν ξένην, μὴ μὲ λησμονήσῃς, φιλιότη μου. Πίστευτὸν με ὅτι ἕκαστον δάκρυόν σου θὰ πέσῃ ἐπάνω τῆς κόνεώς μου, καὶ τὸ βλέμμα σου θὰ μ' ἀτενίζῃ εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀστέρων.»

Καὶ τῶνόντι ὁ εὐγενὴς νέος ἔδραμεν εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης, καὶ ἐρρίψκει κινδύνους κατὰ πᾶσαν στιγμὴν δι' ἐκείνην δι' ἣν εἶχεν ὑποβληθῇ εἰς τόσας μεγάλας θυσίας. Διεκρίθη δὲ πάντοτε κατὰ τὰς μάχας, καὶ ὁ συνταγματάρχης ἐπῆναι τὴν γενναιότητά του. Εἰς τινα μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἐκυρίευσεν μίαν σημαίαν καὶ δύο κανόνια τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἔπασσε τραυματίας εἰς τοὺς βραχίονας τῶν συντρόφων του.

Ἐξ αἰτίας τῶν πληγῶν του ἔμεινεν ὀλίγον καιρὸν εἰς τὸ νοσοκομεῖον· ὅταν δὲ ἐξῆλθεν, ὁ στρατηγὸς ἀπένειμε πρὸς αὐτὸν τὸ τάγμα τοῦ ἀγίου Γεωργίου, καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ μακρυνθῇ πρὸς καιρὸν ἀπὸ τοῦ στρατόπεδον διὰ νὰ λαθῇ ἐντελῶς.

Ἡ νύξ ἤτοιμάζετο νὰ διαδεχθῇ τὴν ἡμέραν, ἀπὸ ὅξους ἤρχετο ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ σωροὶ νεφελῶν συνεπιέζοντο ἐπάνω τῶν ὀρέων. Εἰς τὰ δάση εἶχε διαδοθῇ ὁ κίτρινος ἐκείνος χρωματισμὸς, ὅστις προαναγγέλλει τὴν ἐλευσιν τοῦ χειμῶνος. Αἱ κοιλάδες ἦσαν εἰσέτι γλαεραὶ καὶ ἐστολίζοντο ποῦ καὶ ποῦ ἀπὸ ἄνθη. Ἴπποι ἄγριοι ἐπῆδων καὶ ἐχρεμέτιζαν, καὶ κατὰ τὴν ἐρημον ὁδὸν ἤγει κρότος ἀμαξῆς καὶ φωνὴ ἀμαξηλάτου καταματαιγούντος τοὺς κεκμηκότας ἵππους του. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου τινὸς ἐξεκάλλησεν ἀπὸ τὸν ἄξωνα εἰς τῶν τροχῶν. Ὁδοιπὸρος τις, φλεγόμενος ἀπὸ ἀνυπομονησίαν, ἀφῆκε τὸ ὄχημα, καὶ παραλαβὼν τὸν ἕνα τῶν ἵππων ἀνεχώρησεν· ἀλλὰ τὸ κτήνος ἦτον τοσοῦτω ἀπηυδνημένον ὥστε μόλις ἐδύνάτο νὰ βεδίτῃ. Ὁ δὲ ἵππευς, μὲ ὅλην τὴν θέρμην τῆς νεότητός του, ἠναγκάσθη νὰ προχωρῇ βῆμα πρὸς βῆμα.

Διέσχισε τὴν κοιλάδα φανταζόμενος ἀδιακόπως μίαν μόνην κατοικίαν. Αἰφνης ὁ θύων ἥλιος ἐρρίψε τελευταίαν ἀκτῖνα εἰς τὰ δάση καὶ τὸ λειβαδίον, καὶ τὸ στιγμιαῖον ἐκεῖνο φῶς ἐσθέσθη ἐντὸς σκότους βαθυτάτου· ὡμοίαζε τὸ τελευταῖον μειδίαμα φίλου ἀγωνιῶντος. Τὸν ὁδοιπὸρον κατέλαβεν ἀμέσως θλίψις ἀνεξήγητος. Καὶ ὁμοῦς ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέλος τῶν ἐπιθυμιῶν του· μετ' ὀλίγον θὰ ἔδλεπεν ἐκείνην ἥτις δι' ἐνὸς φιλήματος θ' ἀντέμειθεν ὅλα του τὰ παθήματα.

Διὰ τί λοιπόν ἡ τόση θλίψις τῆς καρδίας του; Διὰ τί δὲν τολμᾷ πλέον νὰ χαρῇ διὰ τὴν προσεγγίζουσαν εὐδαιμονίαν του; Αἱ ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος ἀναμνύονται, μὲ τὰς ὀνειροπολήσεις τοῦ μέλλοντος, καὶ ὁ ὀδοιπόρος στενάζει ἀκουσίως. Ἐν τούτῳ ὁ οὐρανὸς γίνεται σκοτεινότερος, καὶ νέφη πυκνὰ σκεπάζουσιν αὐτόν· ὁ ἄνεμος συνταράσσει τοὺς κλῶνας τῶν δένδρων καὶ διασκορπίζει ὡς καπνὸν τὰ ἄνθη· οἱ θρηνώδεις γέγγυρσμοί τῶν νυκτιπλανῶν ὀρνέων, συνοδεύουσι τοὺς συριγμοὺς τῆς θυέλλης. . . . Καὶ ὁ νέος ἱππεὺς φρίσσει περὶτελίσσεται μὲ τὸν μανδύαν του, καὶ κεντρίζει τοῦ ἵππου τὰ πλευρὰ διὰ νὰ ἐκβῇ τὸ ταχύτερον ἀπὸ τὰ δάσος.

Μετ' ὀλίγον βλέπει τοὺς μιν αῤέθας τοῦ χωρίου του, καὶ τὰ φῶτα λάμποντα εἰς τὰς οἰκίας τῶν Ταρτάρων. Ἀλλὰ, ποῦ εἶναι οἱ γονεῖς του; ποῦ οἱ φίλοι του; Ἴσως ὁμως ζῇ εἰσέτι ἡ μήτηρ του, καὶ ἡ μήτηρ του δὲν θὰ τὸν στέρῃ μιᾷς καὶ λείξεως φιλικῆς. Προχωρεῖ, περιφέρει βλέμμα ἀνήσυχον, ἀκτίς ἀκαριαία τῆς σελήνης διασχίζει αἰφνης τὰ νέφη! Καὶ τί βλέπει; ἀντὶ τῆς πατρικῆς οἰκίας, τοίχους κατεστραμμένους, ξύλα κατὰμαυρα ἀπὸ τὸ πῦρ, καὶ σωρὸν ἱερπύων.

Ὁ Τζελλαλεδδὶν ἐσκέπασε τὸ πρόσωπον μὲ τὰς χεῖράς του, καὶ δάκρυα ἔρρευσαν διὰ τῶν δακτύλων του. Μετ' ὀλίγον διευθύνθη βραδυπατῶν πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ μολλᾶ Ἀδδουλ-Μελέκ, ἀφ' ἧς κανεὶς ποτε δὲν ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ θαυμάσῃ τὴν φιλοξενίαν του. Κρούει τὴν πύλην καὶ παιδίον ἤνοιξεν αὐτήν. Ὁ μολλᾶς ἐκάθητο πλησίον τῆς ἐστίας κρατῶν ἐσθυσμένον τὸν καπνοπόρον σωλῆνά του, καὶ ὁ Τζελλαλεδδὶν, σταθεὶς παρὰ τὸ κατώφλιον, ἐχαιρέτισε ταρταριστὶ· ἀλλ' ἐκεῖνος, ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν, εἶδεν αὐτόν χωρὶς ν' ἀποκριθῇ.

— Δὲν μὲ γνωρίζεις, Ἀδδουλ-Μελέκ;

— Ὁ ἀλλὰχ μόνος εἶναι Θεός· εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Τσαγίρ-Ἀγαδούρ . . . ἀρνησίθρησκος.

— Βάλε χαλινὸν εἰς τὸ στόμα σου· ἔρχομαι νὰ σὲ ζητήσω νὰ μὲ φιλοξενήσῃς, καὶ ὕβρις δὲν πρέπει νὰ ἐκβῇ ἀπὸ τὰ χεῖλη σου.

— Σὺ, τὴν φιλοξενίαν μου! ἐψιθύρισεν ὁ μολλᾶς σηκωθείς. Οἱ Ῥῶσοι δὲν ἔχουν πλέον ἄτυλον δι' ἓνα ἀδελφόν των;

— Σὲ πληρόνω ἂν θελῃς διὰ τὴν φιλοξενίαν σου· ἀλλὰ δὲν εἶσαι μόνος κάτοικος τοῦ χωρίου τούτου· ὕψαινε.

— Στάσου. Δὲν θέλω τὰ χρήματά σου διότι μιαιλουν τὰς χεῖρας τῶν πιστῶν. Ἐγὼ ὁμως νὰ σὲ δώσω τὴν κληρονομίαν τὴν ὁποίαν σ' ἀφῆκαν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ σου.

— Καὶ ποῦ εἶναι;

— Ἐκεῖ ὅπου ἡ κατηραμένη ψυχὴ σου δὲν θὰ ὑπάγῃ ποτέ· ἐντροφεὺν εἰς τὴν οὐράνιον μακαριότητα· ἀπολαμβάνουν τὴν αἰωνίαν εὐδαιμονίαν καθὼς σὺ θ' ἀπολαύσῃς τὴν αἰωνίαν κόλασιν.

— Ἀπέθαναν! ἠρώτησεν ὀλοφυρόμενος ὁ νέος.

— Ἀπέθαναν θύματα ἐκείνων τοὺς ὁποίους ὀνομάζεις σήμερον ἀδελφοὺς σου· εὗρηκα, ὑπὸ σωρὸν πτωμά-

των βωσικῶν τὸν πατέρα σου ἐκπνέοντα· ἤκουσα τὸν τελευταῖόν του στεναγμόν, καὶ ὁ τελευταῖός του στεναγμὸς ἦτον κατάρξα κατὰ τῆς κεφαλῆς σου.

Ὁ Τζελλαλεδδὶν ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ τοίχου.

— Ἡ μήτηρ σου, ἐξηκολούθησεν ὁ μολλᾶς, ἀπέθανεν ἀπὸ τὴν λύπην της. Δὲν σὲ κατηράσθη μὲν καὶ αὐτὴ, ἀλλὰ τὰ ὄμματά της τυφλωθέντα ἀπὸ τὰ δάκρυα, τὰ μαλλία της λευκανθέντα ἀπὸ τὴν θλίψιν κατεδίχαζαν ἐκεῖνον ὅστις ἦτον αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς του καὶ ὄλεθρος τῆς οἰκογενείας του. Ὑπαγε νὰ ἰδῇς τοὺς τάφους των, ἂν δὲν φοβῆσαι μὴ σὲ κατασπαράξῃ ἡ κατάρξα των. Ὁ Ἀλλὰχ εἶπε· «μὴν ἔχῃς σχέσεις μὲ τοὺς προδότας.» Φύγε ἀπὸ τὴν οἰκίαν μου, ἐπειδὴ τὸ δικαίωμα τοῦ ξένου δὲν ἰσχύει νὰ σὲ σώσῃ.

Ὁ Τζελλαλεδδὶν ὠχρὸς καὶ κλονούμενος, ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἤκουε τὴν ἀπειλήν· ὁ δὲ γέρον ἐπρόσθεσε μὲ τόνον ἐπίσημον·

— Ὁ Θεὸς ἔδωκε ζωὴν εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ εὐφραίνεται καὶ νὰ κάμνῃ τὸ καλὸν τοῦ πλησίον του, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος παραβαίνει τὴν θεῖαν ἐντολήν. . . . Θὰ γνωρίσῃς τὴν ἁμαρτίαν σου, ἀλλὰ πολλὰ ἀργά.

Μετὰ ταῦτα ἀναλαβὼν ἥθος ἱλαρώτερον,

— Ὁ πατήρ σου, εἶπεν, ἦτον φίλος μου· ἄκουσε τὸν λόγον μου· ἀπόβαλε τὸ βδελυρόν τοῦτο φόρεμα, μετανόησε, ἐπικαλέσθαι τὴν συγχώρησιν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἴσως . . .

Ὁ νέος ρίψας πρὸς αὐτόν βλέμμα ἄγριον, ὠπισθοχώρησε πρὸς τὴν θύραν.

— Λοιπὸν, ἀνέκραξεν ὁ μολλᾶς, τὰ ἰδιά σου τέκνα νὰ κασπαράξουν τὰ σπλάγχνα σου, οἱ κόρακες καὶ οἱ γύπες νὰ κάμουν τὰς φωλεὰς των εἰς τὸ μνημῆμά σου! ὁ . . .

Ὁ Τζελλαλεδδὶν δὲν ἤκουσε τὴν συνέχειαν τῆς κατάρξας, ἀλλ' ἀπομακρυνθεὶς ἐζήτησε ποῦ νὰ διανυκτερεύῃ· ὁποῖαν ὁμως ἀνάπαυσιν θὰ εὕρισκεν εἰς τὸ χωρίον ἐκεῖνο ὅπου πάντα ἦσαν δι' αὐτόν στενοχωρία καὶ θλίψις, ὅπου, ὅταν ἐφύσα ὁ ἄνεμος, ἐνόμιζεν ὅτι ἤκουε τοὺς ὀλοθυγμοὺς τῆς μητρὸς καὶ τὰς κατάρξας τοῦ πατρὸς του; ἔφυγε λοιπὸν καὶ φεύγων ἠγνῶει καὶ αὐτὸς πεῦ διευθύνετο. Ἰδρῶς ψυχρὸς περιέβρεχε τὸ πρόσωπόν του, καὶ ὀδύνη θανατηφόρος κατεσπάραιε τὴν καρδίαν του.

Ἐλθὼν εἰς τὴν κατωφέρειαν λόφου, περιέφερε κύκλῳ τὰ ἐξηγριωμένα βλέμματά του· εὕρισκετο ἐν μέσῳ νεκροταφείου. Ἐκεῖ ἀνεπαύοντο πολλαὶ γενεαὶ τῆς ἡγεμονικῆς φυλῆς ἥτις ἐκυβέρνητεν ἄλλοτε τὴν Ταυρικὴν. Μεταξὺ τῶν πολλῶν μνημείων δύο πρὸ μικροῦ ἀνεγερθέντα εἴλκυσαν τὴν προσοχήν του· αἰσθημα ἀνεξήγητον κατετάραξε τὴν ψυχὴν του, καὶ δύναμις ἀκατάσχετος τὸν ἔσυρε πρὸς τὰ δύο ἐκεῖνα μαυσωλεῖα. Ἐπεσε πρηνὴς, ἐπότισε τὴν γῆν μὲ δάκρυα, ἐπεκαλίσθη τὴν συγχώρησιν τῶν γονέων του, καὶ ἔπειτα, ἐναγκαλισθεὶς καὶ μὲ τοὺς δύο βραχίονας τὸ μάρμαρον τοῦ πατρὸς του, ἐδυθίσθη εἰς λήθαργον.

Ἡ αὐγὴ ἤρχιζε νὰ φωτίζῃ τὸν ὀρίζοντα, ὅταν ὁ Τζελλαλεδδὶν ἐξυπνισθεὶς εἶδε γυναῖκα κατεσκευασμένην μὲ πέπλον λευκόν· τὸ ἀνάστημα, τὸ ἐνδυμὰ τῆς ὁμοίαζε τὸ ἀνάστημα καὶ τὸ ἐνδυμὰ τῆς μητρὸς

του. Μήπως ή εὐτεδής γυνή, μαλαχθεῖσα ἀπὸ τοῦ υἱοῦ της τὰ δάκρυα, ἐπανήρχετο εἰς τὸν κόσμον τοῦτον διὰ νὰ τὸν συγχωρήτῃ; Ὁ Τζελλαλεδδὶν θορυβηθεὶς, ἀθμαίνων ἔδραμε πρὸς τὸ φάντασμα· ἡ δὲ ἀγνωστος ἀφῆκε φωνὴν χαρᾶς, καὶ ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ νέου.

— Θεέ μου! εἶσαι σὺ! σὺ! Ἄ! πόσον εἶχα ἐπιθυμήσει νὰ σε ἰδῶ!

— Ἐμινέ! Ἦξευρες ὅτι ἐπέστρεψα;

— Δὲν ἤξευρα τίποτε· ἀλλὰ πολλάκις τὸ πρῶτ' ἔρχομ' ἐδῶ, εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὅπου ἀναπαύονται οἱ τελευταῖοι γονεῖς μου! Ἦλθες λοιπὸν! ἦλθες! δὲν εἶμαι πλέον ὀρφανή!

Ἡ συνάντησις αὕτη ἀνεκάλεσε τὸν Τζελλαλεδδὶν εἰς τὴν ζωὴν.

— Ἐμινέ, εἶπε μετὰ μικρὰν σιωπὴν, τὴν εἶδες; ἤκουσές τι δι' αὐτήν;

— Διὰ ποίαν; ἠρώτησεν ἡ νέα.

Ὁ Τζελλαλεδδὶν ἐπρόφερε τὸ ὄνομα τῆς Ζουδμίλλης.

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ νέα χαμηλώσασα τὴν κεφαλὴν, τὴν εἶδα εἶναι πάντοτε τόσο ὠραία.

— Ποῦ τὴν εἶδες; καὶ πότε;

— Ἐσχάτως, ἐπεριδιάβαζεν ἑφιππας μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν. Ἀξιωματικὸς τις φορῶν στολὴν κοκκίνην, καὶ ἄλλη τις γυνὴ ἦσαν εἰς τὸ πλάγιόν της.

Ὁ Τζελλαλεδδὶν συνέστειλε τὰς ὀφρὺς.

— Ποῦ κατοικεῖς; ἠρώτησεν ἡ νεανίς.

— Εἰς κλινὴν μέρος· ἀναχωρῶ.

— Ἀμέσως! καὶ διὰ ποῦ;

— Διὰ τὴν κοιλάδα, εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἀρραβωνιστικῆς μου. Καὶ σὺ, Ἐμινέ, ποῦ κατοικεῖς;

— Εἰς τὴν οἰκίαν τῆς τροφοῦ σου, τῆς Φατιμέ. Ἐλα μαζί μου, ἡ Φατιμέ σὲ ἀγκυλᾷ.

Ὁ Τζελλαλεδδὶν τὴν ἠκολούθησε.

Μετὰ τινὰς ὥρας ὁ νέος ἀξιωματικὸς ἔτρεχεν ἐπὶ ἵππου θυμοειδοῦς πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς ἀγαπητῆς του. Ἡ ῥωσικὴ στολὴ ἤρμοζε θαυμασίως εἰς αὐτόν, καὶ δύο σταυροὶ ἀγορασθέντες δι' αἵματος ἐκρέμαντο ἐπάνω τοῦ πλατέως στήθους του. Εἶχεν ἀποκτήσει τὴν χάριν τῶν Εὐρωπαίων, χωρὶς ν' ἀποβάλῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν Ἀσιατῶν. Ἐλπίς δὲ εὐτυχίας προσεγγιζούσης ἐλάμπρυνε τὸ βλέμμα καὶ ἐφαίδρυνε τὴν φυσιογνωμίαν του.

Πλησιάζας εἰς τὴν περιπόθητον οἰκίαν, καὶ κταθὰς εἰσῆλθεν εἰς αὐτήν ἀλλὰ δὲν εἶδε κανένα. Ἦνοιξε θύραν θαλάμου, καὶ ὁ θαλαμος ἐφαίνετο ὅτι ἦτον παρεσκευατμένος δι' ἐορτήν· ἀνοίγει καὶ δευτέραν...

— Ἄ! μπέη, εἶπεν ἡ Ἀνίσσια, πῶς τόσο πρῶτ'! Περίμενε ὀλίγον, καὶ φθάνω.

Καὶ ῥίψασα σάβλον ἐπὶ τῶν ὤμων της ἐπέστρεψεν. Ὁ Τζελλαλεδδὶν τὴν ἐνηγκαλίσθη, αὐτὴ δὲ ἐρυθρίασασα ἐφαίνετο ἀμνηχανοῦσα.

— Κάθησε, μπέη, μ' ἐτρόμαξες· δὲν σ' ἐπεριμέναμεν.

— Πῶς! δὲν ἐλάβετε τὸ τελευταῖόν μου γράμμα;

— Ναί... ὅχι. τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἐλάβαμεν τίποτε καὶ σ' ἐνομίζαμεν ἀποθνήσκον.

— Ἐπληγώθην ἐπικινδύνως, καὶ ἐξ αἰτίας τῶν πλη-

γῶν μου ἀνεχώρησα ἀπὸ τοῦ στρατόπεδον. Ἀλλὰ ποῦ εἶναι ἡ Ζουδμίλλα; Δὲν μ' ὀδηγεῖς εἰς τὸ δωμάτιόν της;

Ἡ Ἀνίσσια ἠρυθρίασεν ἐκ νέου.

— Ἡ Ζουδμίλλα εἶναι ἀποῦσα· ὑπῆγε νὰ παραλάβῃ μερικὰ ἄνθη τὰ ὁποῖα τὴν φέρουν δι' ἀπόψε.

— Καὶ τί εἶναι ἀπόψε;

— Τίποτε, μπέη... τίποτε. Ἡ Ζουδμίλλα θὰ ἔλθῃ.

— Καὶ ὁ συνταγματάρχης;

— Κοιμᾶται ἀκόμη. Δὲν θὰ τὸν γνωρίσης· ὁ πόλεμος αὐτὸς μὲ τοὺς Τούρκους τὸν ἐπροξένητε τότες φροντίδας ὥστε ἠρρώστησεν.

— Ἐλπίζω ὅτι ἡ Ζουδμίλλα εἶναι ὑγιής. Δὲν μὲ περιμένεν ἴσως τόσο γρήγορα.

— Ἀς ἔγῃ δόξαν ὁ Θεός! εἶναι κάλλιστα· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ δὲν σ' ἐπερίμενε· διότι δὲν ἐλαμβάναμεν γράμματά σου, καὶ ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας εἶχαμεν μάθει ὅτι ἐπληγώθης θανατηφόρως.

— Πόσον ἄργοπορεῖ! ἀνέκραξεν ἀνήσυχος ὁ Τζελλαλεδδὶν.

Μετὰ δὲ μικρὰν σιωπὴν ἡ Ἀνίσσια εἶπε — λοιπὸν ἐπέρχεται εὐθύμως εἰς τὴν Πετρούπολιν;

— Ἡ εὐθυμία μου εἶν' ἐδῶ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Πετρούπολις μ' ἐφάνη τάφος μεγαλοπρεπέστατος.

— Ναί, τῶνόντι· ἡ καθέδρα εἶναι σήμερον ἔρημος· ὁλοὶ ἀξιωματικοὶ λείπουν. Ἐχομεν ἕνα ἐδῶ ὁ ὁποῖος εὐδοκίμησεν τὸν συνταγματάρχην Βελογράδοφ. Διέπρεψεν εἰς τὸν πόλεμον, ἐτιμήθη διὰ τοῦτο ἰδιαιτέρως, καὶ, κατὰ σύμπτωσιν περίεργον, ἀπέθανε συγχρόνως ὁ θείος του, καὶ ἀρῆκεν εἰς αὐτὸν μεγάλην περιουσίαν. Εἶναι ἀξιώεστος.

— Σέ συγχαίρω διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ συγγενοῦ σου... Πλὴν ἡ Ζουδμίλλα;

— Ὑπομονή, εἶπεν ἡ Ἀνίσσια ἀποροῦσα· ἔπειτα δὲ λαβοῦσα ἥθος πλέον ἡσυχον, δὲν ὑπανδρεύθη, μπέη, ἠρώτησεν, εἰς τὴν Πετρούπολιν;

— Ἀστείζεται, κυρία; ἐγὼ νὰ ὑπανδρευθῶ!...

— Καὶ διὰ τί; εἶσαι νέος, εἶναι τότε ὠραῖα εἰς Πετρούπολιν.

— Δι' ἐμὲ μία μόνη ὠραία ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον.

— Ναί, ναί, πλὴν... σήμερον μᾶς ἀρέσκει μία, αἰδριον ἄλλη, καὶ δύο ἐτῶν ἀπουσία, φίλε μου, εἶναι κατὰ τι.

— Δύο ἐτῶν βάρτανοι.

— Πλὴν δὲν ἡμπορεῖ τις νὰ βρασνύζεται αἰωνίως· οὔτε πρέπει νὰ κατακρίνεται ὁ νέος ὅταν ζητῇ νὰ διασκεδάσῃ· τοιαύτη εἶναι ἡ ζωὴ. Ἐλπίζομεν, κλαίομεν, λητμονοῦμεν... καὶ λητμονοούμεθα... Ἐάν ἤθελες νὰ ὑπανδρευθῇς ἡ Ζουδμίλλα δὲν θὰ ἐναντιόνατο.

— Πῶς; ἡ Ζουδμίλλα;

— Ἐ! Ἐ! βλέπεις, φίλε, ὅταν εἴμεθα νέοι ὅλα τὰ αἰσθήματα μᾶς φαίνονται αἰώνια· ἀφοῦ ὁμως περάσουν, γελῶμεν πρῶτοι ἡμεῖς δι' αὐτά.

— Ἰδοὺ, κυρία, ἀρχαὶ πάντα κενοφανεῖς δι' ἐμὲ. Ἐνῶ ἐγὼ ἐξ ἐναντίας, εἴαν ποτε μίαν μόνην στιγμὴν ἤθελα ἐκβάλαι ἀπὸ τὸν νοῦν μου τὴν Ζουδμίλλα, ἤθελα θεωρήσαι ἐμαυτὸν ἄξιον μεγίστης τιμωρίας.

— Καὶ διὰ τί; αἱ τιμωρίαι εἶναι διὰ τὴν κλοπὴν, καὶ τὸν φόνον· ἡ ἀπιστία ὅμως ἐπὶ ἔρωτος δὲν εἶναι κλοπή.

— Χειροτέρα· διότι εἶναι κλοπὴ γινομένη πρὸς ἡμεῖς καρδίας εὐπίστου.

— Κατ' εὐτυχίαν, μπέη, δὲν εἶσαι νομοθέτης, διότι τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου δὲν θ' ἀπέφυγε τὴν αὐστηρότητά σου. Πρέπει ὅμως νὰ εἶναι τις αὐστηρὸς κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον; Θὰ μάθης μίαν ἡμέραν καλῆτερα τὰ ἔθιμά μας.

— Ὡ, πρὸς τοῦτο δὲν τὸ ἐπιθυμῶ.

— Ὅπως θέλεις· ἀλλὰ σκέψου καλὰ· ἡ κόρη μου ἡ ὁποία ἐτοιμάζεται νὰ ὑπανδρευθῇ, δὲν πρέπει νὰ φροντίσῃ διὰ τὸ μέλλον τῶν τέκνων της, διὰ τὰ γηρατεῖά της, διὰ τὰς κακὰς ἡμέρας; Δὲν ἐλαμβάναμεν γράμματα σου... σ' ἐνομίζαμεν ἀποθαμένον... σ' ἐκλαύσαμεν... ἀλλὰ τέλος πάντων δὲν ἤμπορούσαμεν νὰ κλαίωμεν αἰωνίως.

— Τί σημαίνουν αὐτά; ἀνέκραξε σηκωθείς ὁ Τζελλαλεδδίν.

— Ἡ Ζουδμίλλα δὲν ἔχει κατάστασιν· οὐδ' ὁ ἴδιος δὲν ἔχεις παρὰ τὸν μισθὸν σου. Τότε, καὶ οἱ δύο ἔπρεπε νὰ ζητήσετε πῶς ν' ἀποκατασταθῇτε.

— Ὅ,τι ἀκούω μὲ τρομάζει... Ὁμίλησε κατὰθρόνως.

— Διὰ τί νὰ τρομάζης; ἡ Ζουδμίλλα δὲν εἶναι ἡ μόνη νέα τοῦ κόσμου.

— Θεέ μου!

— Ἐνόμιζεν ἀποθαμένον τὸν ἀρράδωνιστικὸν της καὶ δὲν ἐδύνατο νὰ μείνῃ ἀνύπανδρος. Ἐκτὸς τούτου τὸν Βελογράδοφ ἐδόθησεν ἡ τύχη.

— Τί λέγεις; τί λέγεις;

— Μὲ φαίνεται ὅτι ἐξηγήθην ἀρκετὰ καθαρὰ. Ἡ Ζουδμίλλα ὑπανδρεύεται τὸν Βελογράδοφ.

— Ἀδύνατον! ψεύδεται! ἀνέκραξεν ἔξω φρενῶν ὁ Τζελλαλεδδίν.

— Πῶς; μὲ ὑβρίζεις εἰς τὴν οἰκίαν μου; Σέ ἀφίνω.

— Ἐγὼ ὅμως δὲν σ' ἀφίνω, εἶπεν ἀρπάσας αὐτὴν ἀπὸ τὸν βραχίονα. Ὁμολόγησε ὅτι συκοφαντεῖς τὴν Ζουδμίλλαν.

— Θεέ μου! πάσχεις φρενήτιδα· ἠφάνισες τὴν χειρά μου.

— Ἀ! πίπτω εἰς τοὺς πόδας σου, σέ παρακαλῶ, ὁμολόγησε ὅτι δὲν ὁμίλησες σπουδαίως, ὁμολόγησε ὅτι ἡ Ζουδμίλλα μὲ ἀγαπᾷ πάντοτε.

— Ὁμίλησα σπουδαϊότατα. Πρὸ δύο μηνῶν ἡ Ζουδμίλλα εἶναι ἀρράδωνισμένη, καὶ ἀγαπᾷ τὸν ἀρράδωνιστικὸν της· σέ τὸ ἐγράψαμεν.

— Ψεῦδος! ψεῦδος!... Μὲ τὴν ἐπῆρατε· τὴν ἐπωλήτατε εἰς ἄλλον· δότε με τὴν Ζουδμίλλαν μου, εἰδὲμὴ θὰ τὸ μετανόησετε.

— Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τί ζητεῖς ἀπὸ ἐμέ; Ἡ Ζουδμίλλα δὲν εἶναι παιδίον· ἄλλοτε ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας μπέη Ταρτάρου, σήμερον ὅμως εἶναι δεκαοκτὼ χρόνων... ἔχει γνῶσιν... Τὴν ἀνεθρέψαμεν μὲ τόσας περιποιήσεις... Δὲν εἶναι συνειδητέον εἰς τὴν πτωχείαν, καὶ ἄνθρωπος ὥς τὸν Βελογράδοφ.

— Ὁ ἄνθρωπος ὅμως αὐτὸς δὲν ἔχει στήθος σιδηροῦν, ἀνεφώνησε φρουάττων ὁ Τζελλαλεδδίν νομίζεις ὅτι σὰς ἦτον συγχωρημένον νὰ μὲ περιπαίζετε ἀτιμωρητῇ, νὰ μὲ στερήτετε τὴν πατρίδα μου, τὰ ἀγαθὰ μου, τὸν ἔρωτά μου. Ὡς καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς μου; ὅχι, ὀρκίζομαι μὲ τὰ κόκκαλα τοῦ πατρός μου, εἰν' ἐδική μου, καὶ θὰ εἰν' ἐδική μου· προτιμῶ νὰ ἐμπήξω τὸ ξίφος μου εἰς τὸ στήθος της, παρὰ ν' ἀφήσω νὰ ἐγγίσῃ ἄλλος μίαν τρίχα της.

— Ἀθλίε! Ἀθλίε! βοήθεια! ἀνέκραξεν ἀνοίξασα τὴν θύραν ἡ Ἀνίσσια.

Καὶ συγχρόνως ἠκούσθη κρότος ἀμάξης· ἡ Ζουδμίλλα κατέβη φαιδρὰ, δέσμην ῥόδων λευκῶν ἔχουσα εἰς χεῖρας.

— Ζουδαίλλα! ἀγαπητή μου! ἀνέκραξεν ὁ μπέης.

— Τζελλαλεδδίν! ἐψύθειεν ἡ νέα, καὶ ἔπρεπε κατὰ γῆς ὠχρότερα τῶν ῥόδων της. Ὁ δὲ νέος ἔλαβεν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἀδιαφορῶν διὰ τὰς φωνὰς τῆς Ἀνισσίας. Μετ' ὀλίγον ἀνοίξασα τοὺς ὀφθαλμοὺς τοὺς ἐκλείπεν ἔντρομος.

— Τζελλαλεδδίν, ἐπανέλαβε, μὲ εἶπαν ὅτι εἶχες ἀποθάνει... Συμφορὰ μου! συμφορὰ μου!

— Σέ ἠπάτησαν, ἀγαπητή μου, εἶπεν ὁ μπέης. Ἰδοὺ ἤλθα! ἤλθα ἐν καιρῷ διὰ νὰ σέ σώσω ἀπὸ τὰς χεῖρας ἐκείνων οἱ ὁποῖοι σέ μετεχειρίσθησαν ὥς ἐμπόρευμα. Δὲν εἶναι ἀληθές ὅτι αὐτὴ μὲ εἶπε ψεύδη; ἀγαπᾷ ἄλλον; μ' ἐλπισμόνησες;

Ἡ Ζουδμίλλα ἐσιώπα.

— Τί σημαίνει αὐτὴ ἡ σιωπὴ; δὲν γνωρίζεις πλέον τὸν φίλον σου; ἡ ἡ καρδία σου ἐσπληρύνθη; ὦ! λέγε, λέγε, σ' ἐξορκίζω... Ἐτελείωσεν! ἀνέκραξε μετὰ μικρὰν σιωπὴν, μ' ἐπρόδωκες! Ἐστὼ! ἀποτελείωσέ τὸ ἔργον σου· φόνευσέ με!

Ἡ Ζουδμίλλα ἐδράμε πρὸς τὴν θύραν, καὶ ὁ μπέης ἔτρεξε μετ' αὐτὴν· ἀλλ' ἰδὼν τὸ ὠχρὸν πρόσωπον τοῦ συνταγματάρχου προχωροῦντος πρὸς αὐτὸν, ἰσχυροῦ, ἡλλοιωμένου, ὁμοίου μὲ φάντασμα, ἔμεινεν ἀκίνητος.

— Μπέη, εἶπεν ὁ γέρον, ἡ ὀργή σου εἶναι δικαία. Εἴμεθα ἔνοχοι καὶ πρὸς σέ καὶ πρὸς τὸν Θεόν. Σ' ἐστερήσαμεν πάντα, καὶ τὰς γενναιοτάτας θυσίας σου ἀνταμείβομεν διὰ προδοσίας· ὁ Θεὸς τὸ ἔξεύρει ὅτι δὲν ἠθέλητα αὐτὴν σου τὴν δυστυχίαν. Πρὸ ἐνὸς ἔτους ἡ ἀτιμία δὲν μ' ἐτυγχώρησε νὰ ἐκδῶ ἀπὸ τὸν θάλαμόν μου ἢ νὰ ἐνατχοληθῶ εἰς τὰ τῆς οἰκογενείας μου. Ὁ Βελογράδοφ ἤλθεν ἐνῶ ἐφημίζετο ὁ θάνατός σου· ἡ Ζουδμίλλα ἀπελπισθεῖσα νὰ σέ ἴδῃ, συγκατατέθη εἰς τὸν νέον γάμον· ἠρράδωνίσθη μὲ ἄλλον, καὶ δὲν θὰ χωρισθῇ ἀπὸ αὐτὸν ποτέ. Συγχώρησέ την, συγχώρησέ μας. Ὁμολογῶ, ἂν καὶ πολλὰ ἄργα, ὅτι μὲ ὅλα τὰ προτερήματά της δὲν ἦτον ἀξία ἔρωτος ὥς τοῦ ἐδικοῦ σου· ἡ λύπη της διεσκεδάσθη καὶ τὴν διεδέχθη χαρὰ· οὕτω πως τὴν ἐπλάσεν ἡ φύσις· μὴ τὴν καταδικάζης. Ζήτησε ἀπὸ ἐμέ, τι θέλεις ἡ ζωὴ μου εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου· ἀλλὰ μὴ στειγματίσης τὴν τιμὴν τῆς θυγατρὸς μου· μὴ κηλιδῶσης τὰς τελευταίας ἡμέρας μου.

— Ὁ γέρον ἐκλαiven ὁμιλῶν οὕτω πῶς, καὶ ὁ Τζελλαλεδδὶν τὸν ἤκουεν ἐν σιωπῇ.

— Ἄ! ἐπανελάβεν ὁ συνταγματάρχης, ἀνέδυνάμην, θυσιάζων τὰς ἐλίγας ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, νὰ διορθώσω τὰ γενόμενα, θὰ ἦμην εὐτυχέστατος νὰ σὲ ὀνομάσω υἱόν μου! ἀλλὰ δὲν δύναμαι παρὰ νὰ σ' εὐχηθῶ τὴν εὐδαιμονίαν ἣ ὁποία ἀνήκει εἰς ἄνθρωπον ὡς σέ· ἀναζήτησε καρδίαν ἥτις νὰ δοθῇ ὁλόκληρος εἰς σέ· εἶσαι νέος... Τίς ἠξεύρει ποίαν παρηγορίαν θὰ σὲ δώσῃ ὁ Θεός;

Ὁ Τζελλαλεδδὶν τὸν ἤκουε σιωπῶν, καὶ τὸν ἤκουεν ὡς νὰ μὴν ἐνόει τί ἔλεγεν. Ὁ δὲ συνταγματάρχης, λαβὼν τὴν χεῖρά του τὴν ἐσφιγξε περιπαθῶς, καὶ ἀνεχώρησε βασταζόμενος ἀπὸ ὑπηρετήν. Ὁ μπέης ἐξῆλθε βραδυπατῶν τῆς οἰκίας καὶ ἀνέβη τὸν ἵππον του.

Μετὰ μίαν ὥραν ἦτον εἰς τὴν κατοικίαν τῆς τροφῆς του, βυθισμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν εἰς προσκεφάλαιον· θὰ ἔλεγεσθε ὅτι ἐκοιμάτο, ἐὰν οἱ στεναγμοὶ καὶ οἱ ὀδυρμοὶ του δὲν ἐμαρτύρουν ὅτι ἡ ἀκίνησίαι του προήρχετο ἀπὸ πόνον καὶ ὄχι ἀπὸ ἀνάπαυσιν. Παρὰ τοὺς πόδας του ἐκάθητο ἡ Ἐμινέ, ἥτις, ἔχουσα τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας, ἠτένιζεν αὐτὸν μὲ βλέμμα οἴκτου.

Τὸ δειλινόν, Κοζάκος τις προσελθὼν εἰς τὴν γραίαν τροφόν, ὡμίλησε πρὸς αὐτὴν χωρὶς ὁ μπέης ν' ἀκούσῃ τί ἔλεγε· καὶ μετὰ ταῦτα ἐσηκώθη.

— Ποῦ ὑπάγεις; ἠρώτησεν ἡ Φατιμέ;

— Ἐπιστρέφω εἰς τὴν κοιλάδα· θὰ παρευρεθῶ εἰς τὸν γάμον τῆς κόρης τοῦ συνταγματάρχου μας.

— Καὶ θὰ γίνῃ γρήγορα;

— Μετὰ δύο ὥρας, νομίζω. Σπάνιον ζευγάριον! ἡ νέα εἶναι ὠραιότατη, καὶ ἐκεῖνος ἐπίσης.

Ὁ Τζελλαλεδδὶν ἀνέσηκωσε τὴν κεφαλὴν.

— Καὶ πόσον λαμπρὸς θὰ εἶναι ὁ γάμος! ἐπανελάβεν ὁ Κοζάκος. Ἐχομεν ὁλόκληρον βαρέλιον βαλίου καὶ δέκα βαρέλια ζύθου, διὰ νὰ πίνωμεν εἰς ὑγίαν τῶν νεονύμφων καὶ τῶν συγγενῶν των.

— Ὁχι, ὄχι, δὲν θὰ γείνη, ἀνέκραξεν ὁ Τζελλαλεδδὶν.

Καὶ ὁ Κοζάκος, ἰδὼν στολὴν ἀξιωματικοῦ Ῥώσου, ἀπεμακρύνθη. Ὁ δὲ μπέης σηκωθείς ἐπεριφέρετο εἰς τὸν θάλαμον, διότι εἰς τὴν ψυχὴν του συνέκροτετο πάλη σφοδρά.

— Ἐμινέ, εἶπεν εἰς τὴν νέαν ἥτις ἴστατο πλησίον του ὡς θούλη, συγκατατίθεσαι νὰ μὲ κάμῃς ἐκδούλευτιν, ἐκδούλευσιν σημαντικὴν, τὴν τελευταίαν ἱστῶς;

— Βεβαίως ἐπιθυμῶ νὰ σὲ δουλεύσω.

— Λοιπὸν ἔλα, ὁ καιρὸς εἶναι πολὺτιμος. Καθ' ὁδὸν θὰ σ' ἐξηγήσω τί θὰ κάμῃς.

Καὶ σηκώσας αὐτὴν τὴν ἐκάθισεν ἐπάνω τοῦ ἵππου του, καὶ ἀναπηδήσας καὶ αὐτὸς ἐπ' αὐτὸν ἔχειναι ἄρραντοι.

Ὁ Πέτρος Βελογράδοφ ἴστατο ἐνώπιον κατόπτρου, πλησίον τραπέζης καταφορτισμένης μὲ φιαλίδας, μὲ μύρα, μὲ κτένια, μὲ δακτυλίδια καὶ μὲ ἄλλα ὄργανα καλλωπισμοῦ. Ἡ κόμη του ἦτον στιλπνοτάτη· θόστρυχοι μεγαλοπρεπέστατοι ἐκυμάτιζον ἐπὶ τῶν χροτάφων του, καὶ κάλτσαι μεταξωταὶ καὶ ἐμβάδες ἐμπορποι

περιεστόλιζον τοὺς πόδας του· κατειγίνατο δὲ ὁλονέν μετὰ μεγίστης σπουδαιότητος εἰς τὰς ἄλλας λεπτομερείας τῆς καλλωπίσεώς του. Ἀποῦ ὁ κομμωτὴς ἐτελείωσε τὸ ἔργον του, ὁ Βελογράδοφ ἔβαλε τὴν περιπόφυρον στολὴν του, ἐπεριχύθη μὲ νερὰ εὖσσμα, ἐστράφη τρίς ἐμπροσθεν τοῦ κατόπτρου, καὶ ἠρώτησε τὸν ὑπηρετήν ἐὰν ἔφθασε τὸ ὄχημα.

— Ὁχι, κύριε!

— Ὁ ἀδελφός μου εἶναι ἀνυπόφορος. Πῶς ἄργει! Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἔφερον πρὸς αὐτὸν ἐπιστόλιον τὸ ὁποῖον ἀναγνώσας ἠλλοιώθη τὴν ὄψιν.

— Τίς σ' ἔδωκε τοῦτο τὸ γράμμα;

— Μία νέα Γαρτφρίς.

— Εἰπέ τὴν νὰ ἔλθῃ ἐδῶ.

— Τίς σ' ἐστειλεν; ἠρώτησε· τίς ἔγραψε τὸ ἐπιστόλιον.

Ἡ νέα ἀπεκρίθη διὰ νεύματος ὅτι δὲν ἐνόει.

— Ἀς ἔλθῃ ὁ διερμηνεύς.

— Εἶναι περιττός, εἶπεν ἀξιωματικὸς τις εἰσελθὼν τὴν στιγμήν, ἐκείνην μυρίπνοος καὶ τετορνευμένος ὡς ὁ ἄλλος· τὸν ἀναπληρῶ ἐγώ.

— Ἄ! Ἀλέξανδρε, ἦλθες εἰς καλὴν ὥραν. Εἰπέ με σὲ παρακαλῶ τί θέλει αὐτὴ ἡ νέα ἢ μᾶλλον αὐτὴ ἡ μάγισσα ἡ ὁποία μ' ἔφερε τοῦτο τὸ γράμμα;

— Διὰ τοῦτου τοῦ γράμματος προσκαλεῖται νὰ ὑπάγῃς νὰ περιδιαβάσῃς εἰς τὸ δάσος μαζὶ μὲ τινὰ παλαιὸν σου φίλον. Καὶ πῶς σὲ φοβερίζει ἂν δὲν ὑπάγῃς!

— Καὶ τί ν' ἀποφασίσω!

— Δὲν πρέπει νὰ δισταίῃς· ἐξ ἐναντίας πρέπει νὰ δεχθῇς τὴν πρόκλησιν· καὶ ἐπειδὴ σὲ λέγει νὰ παραλάβῃς καὶ μάρτυρας, λάβε ἐμέ.

— Ἐρώτησε σὲ παρακαλῶ τὸ εἶδωλον τοῦτο πόθεν ἔρχεται καὶ τίς τὸ στέλλει.

— Τὸ εἶδωλον τοῦτο, μὰ τὴν πίστιν μου, ἔχει ὠραίους ὀφθαλμούς. Πόθεν ἔρχεται, κόρη μου;

— Ἀπὸ τοῦ δάσους.

— Σύντομος ἀπόκρισις!

— Τίς σ' ἐστειλε;

— Ὅτι τὸ μάθῃς εἰς τὸ δάσος.

— Ἄ! εἶναι τι ἀνέλπιστον.

— Πολλὰ δυσάρεστον βεβαίως, εἶπεν ὁ Βελογράδοφ· βλέπεις ὅτι εἰμ' ἐτοιμασμένος διὰ τὸν γάμον. Ἐντὸς μιᾶς ὥρας θὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

— Σὲ ὑπόσχεται νὰ μὴ σ' ἐμποδίσῃ περισσώτερον τῶν δέκα λεπτῶν. Ἐχeis λοιπὸν καιρὸν· στοχάστου δὲ ὅτι ἂν τὸ ἀποποιήθῃς, ἐδῶ δὲν χωρατεύουν ἠξεύρουν νὰ μεταχειρίζωνται τὸ μαχαίριον.

— Ἐχeis δίκαιον.

Ὁ Βελογράδοφ ἀνέγνωσε καὶ δεῦτερον τὸ γράμματιον, ἔλαβε πιστόλιον, καὶ τυλιχθείς μὲ τὸν μανδύαν του ἀνέβη εἰς τὸ ὄχημα, συνοδευόμενος καὶ ἀπὸ τὸν σύντροφόν του καὶ τὴν νέαν ἥτις ἐμελλε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγός. Μετὰ δύο περίπου οὐέρεσια, ἡ νέα εἶπε νὰ σταθῇ ἡ ἄμαξα, καὶ ὠδήγησε τοὺς δύο ἀξιωματικούς διὰ μέρους συνδένδρου εἰς τὴν ἄκραν καταρράχτου, παρὰ τὸν ὁποῖον εἶδον νέον φοροῦντα στολὴν ῥωσικὴν.

— Καλῶς ᾤρισες, εἶπεν εἰρωνικῶς πρὸς τὸν Βελογράδοφ· σ' εὐχαριστῶ διότι δὲν καταφρόνησες τὴν πρόσκλησίν μου.

— Ἄ! μπέη!

— Μ' ἐγνώρισες λοιπόν; τότε δὲν εἶναι ἀνάγκη ἐξηγήσεων.

— Ἐξ ἐναντίας σὲ παρακαλῶ νὰ μ' ἐξηγήσης τί σημαίνουν αἱ ἀπειλαί σου.

Ὁ Τζελλαλεδδίν ἐβρίσκει κατὰ γῆς τὸν μαυδύαν του, καὶ παρουσιάσας δύο πιστόλια,

— Ἴδου, εἶπε, τὸ πρᾶγμα εἶναι φανερόν, τί λέγεις;

Ὁ Βελογράδοφ ἀπισθοχωρήσας,

— Εἶσαι τρελλός, εἶπε. Διὰ τί τὰ ὅπλα ταῦτα;

— Διότι εἰς τὸν κόσμον ταῦτον δὲν ὑπάρχει ἀρκετὸς τόπος διὰ σὲ καὶ δι' ἐμέ.

— Πλὴν, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, πρὸ δύο ἐτῶν δὲν συνητηθήμεν, καὶ τώρα εἰμ' ἐτοιμος νὰ σέ ζητήσω συγχώρησιν διὰ τὴν προσβολὴν τὴν ὁποίαν σ' ἔκαμα ἄλλοτε, ἐπειδὴ ἤξεύρω ὅτι εἶσαι πιστὸν τέκνον τῆς Ρωσίας.

— Εἶμαι τέκνον τοῦ διαβόλου, τὸν ὅποιον θὰ ὑπάγω νὰ εὕρω μετ' ὀλίγον, ἂν δὲν ὑπάγῃς πρὸ ἐμοῦ.

— Καὶ ποῖος ὁ λόγος τῆς μονομαχίας; ἀνέκραξεν ὁ σύντροφος τοῦ Βελογράδοφ. Ἄν σέ προσέβαλεν ὁ φίλος μου, εἶμαι βέβαιος ὅτι σέ ἱκανοποιεῖ. Ἀλλὰ τοῦλάχιστον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀναβληθῇ ἡ μονομαχία; Κακὴν στιγμὴν ἐδικάλεξες, διότι μᾶς περιμένουν εἰς ἄλλο μέρος.

— Οὐδὲ στιγμὴν ἀναβολῆς δέχομαι, ἀπεκρίθη ὁ Τζελλαλεδδίν· ἴδου δύο πιστόλια ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐν μόνον εἶναι γεμισμένον. Δὲς σὺ μόνος ἀπὸ ἐν εἰς ἡμᾶς.

— Ἀφοῦ μετρήσω τὰ βήματα, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικός.

— Ὅχι, θὰ πυροβολήσωμεν ἐκ τοῦ πλησίον.

— Λοιπὸν θέλεις δολοφονίαν! ἀνεφώνησεν ὁ ταλαίπωρος Βελογράδοφ. Σὺ μὲ προκαλεῖς, καὶ σὺ προσδιορίζεις καὶ τὸν τρόπον τῆς μονομαχίας! Τοῦτο εἶναι παρὰ τοὺς κανόνας.

— Θὰ δεχθῇς τὸν τρόπον τοῦτον; ἀνέκραξεν ἐντόνως ὁ Τζελλαλεδδίν. Φθάνουν τὰ λόγια!

— Ὅχι, δὲν μονομαχῶ μαζὶ σου, δὲν μονομαχῶ!

— Θὰ μονομαχήσῃς! ἀπεκρίθη ἀρπάζας τὸν βραχίονα ἐκείνου, καὶ πάλλων διὰ τῆς δεξιᾶς ἐγγχειρίδιον· τὸ δὲ πρόσωπόν του ἦτον τότε ἐξημμένον, καὶ ἡ φωνή, αἱ χειρονομίαι του τότε σφοδραὶ, ὥστε ὁ Βελογράδοφ ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώσῃ. Ἐλαβε λοιπὸν πρῶτος τὰ ἐκ τῶν πιστολίων, ὁ δὲ μπέης τὸ ἄλλο.

— Μὴ λητμονήσης ὅ,τι σὲ παρήγγειλα ὡς τελευταίαν μου θέλησιν, εἶπεν ὁ Τάρταρος πρὸς τὴν νύκτα, ἥτις πεσοῦσα γονυκλιτὶ ἐσκέπασε τὴν κεφαλὴν μὲ τὸν πέπλον τῆς.

Δοθέντος τοῦ σημείου ἀπὸ τὸν μάρτυρα, ἀμφοτέρω τὰ πυροβόλα ἐκρότησαν. Ὁ Βελογράδοφ κλονηθεὶς ἔπεσεν ἄπνους. Ἡ σφαῖρα εἶχε διαπεράσει τὴν καρδίαν του.

— Ἐφρονεύθη! ἀνέκραξεν ὁ ἀξιωματικός.

— Ἐφρονεύθη! ἐπανέλαβε ὁ ἄλλος κύψας πρὸς τὸ πτώμα. Ἄ! τί θὰ εἶπῃ ἐκείνη, ὅταν μάθῃ τὸ τέλος τοῦ στραφεί; δὲ τότε πρὸς τὴν Ἐμινὲ, ἐπίστρεψε, εἶπεν, εἰς τὴν οἰκίαν, σ' εὐχαριστῶ· δὲν θὰ λησμονήσω τὴν προθυμίαν σου.

— Καὶ σὺ ποῦ ὑπάγεις; θὰ σέ φονεύσουν.

— Ποῦ ὑπάγω; δὲν ἤξεύρω οὐδ' ἐγώ. πλὴν μὴν ἀνησυχῇς· ἂν δὲν ἐπιστρέψω, μὴ μὲ ζητήσης.

— Τζελλαλεδδίν, ἐπιθύρσειν ἡ νέα, ἄφες με νὰ σέ ἀκολουθήσω. Εἶμαι ὀρφανή· δὲν ἔχω οὔτε γονεῖς, οὔτε φίλους· σὲ μόνον ἔχω εἰς τὸν κόσμον. Ἄφες με...

— Ἀδύνατον! δὲν ἔχω πλέον πατρίδα, δὲν δύναμαι πλέον νὰ ζήτω εἰς τὴν Ρωσίαν. Ἐπίστρεψε εἰς τὴν οἰκίαν σου, λάβε ὅ,τι σ' ἔδωκα διὰ τὴν ἀφραθωνιστικὴν μου· λάβε διὰ τὸν ἑαυτὸν σου τὸ ἄλογόν μου, τὰ χρήματά μου καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔχω. Εὐτύχει καὶ εὐχου δι' ἐμέ· ὑγίαινε!

— Τζελλαλεδδίν! Τζελλαλεδδίν! ἀνεφώνησεν δολοφωμένη ἡ νέα· ἀλλ' ἡ ἡχώ μόνη ἐπανέλαβε τὴν φωνὴν τῆς!

Ὁ γάμος ἐτελείτο μεγαλοπρεπῶς κατὰ τὴν κοιλιάδα, καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ συνταγματάρχου ἦτον σετωρευμένον ἄπειρον πλῆθος· ἐν μέσῳ δὲ γυναικῶν πλουσιώτατα ἐνδεδυμένων ἔλαμπε καὶ διεκρίνετο διὰ κάλλους καὶ δι' ἀφελῶν ἐνδυμάτων ἡ Ζουδμίλλα. Πόσω ἦτον ὡραία, ἂν τὴν ἐβλεπες, μὲ τὴν λευκὴν καὶ διαφανῇ ἐσθῆτά της, μὲ τὸν μύρτινον στέφανόν της, καὶ μὲ δέσμην ἐξ ἀνθέων ἀρωματικῶν εἰς τὸ στήθος της! Μὲ ὁποίαν χαρὰν ἤκουεν ὁμιλοῦντα τὸν συνταγματάρχην της. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν κίνησιν διεδέχθη γαλήνη, οἱ ἄνδρες ἐκάθησαν νὰ παίξωσι χαρτί, αἱ γυναῖκες ἐξηπλώθησαν ἐπὶ τῶν ἀνακλιντρῶν, αἱ δὲ νέαι καὶ αἱ νέαι ἤρχισαν νὰ χορεύωσιν. Ὅλοι ἐγέλων. Ὅλοι ἦσαν φαῖδροι καὶ ζωηροί· ἐνὸς μόνου πρόσωπον εἶχεν ἦθος κατηφές καὶ ἀπαίσιον, τὸ τοῦ μάρτυρος τοῦ Βελογράδοφ.

ὑπὸ τὰ παράθυρα ἦτον συνηγμένον πλῆθος ἀνθρώπων διαφόρων φυλῶν καὶ γλωσσῶν, Ρῶσοι, Τάρταροι, Ἕλληνες, Ἀρμένιοι, παρατηροῦντες ὅλοι μὲ ἄπειρον περιέργειαν τὴν ἐορτήν.

— Ποῦ εἶναι, ἡρώτησέ τις νέα, ὁ ἀδελφὸς τοῦ γαμβροῦ;

— Εἶναι ἄρρωστος, ὡς φαίνεται. Εἶπαν εἰς τὸν συνταγματάρχην νὰ μὴν ἀνησυχῇ.

— Καὶ τί ἐπαθε; τὸν εἶδε σήμερον τὸ πρωί, καὶ ἦτον μάλιστα πολλὰ εὐθυμος.

— Ὑπῆγεν εἰς τὸ καλὸν καὶ αὐτὸς καὶ ἡ εὐθυμία του, εἶπέ τις τῶν παρεστῶτων.

— Πῶς;

— Αὐριον θὰ τὸ μάθετε.

— Ἴδέτε, εἶπεν ἄλλη τις νέα, πόσον ὡραῖοι εἶναι οἱ νεόνυμφοι.

— Ποῖον λοιπὸν ἐρόνευτα; ἀνέκραξεν ἄγνωστός τις καὶ ἀγρία φωνή.

Αἱ λέξεις αὗται διήγειραν πολὺν θόρυβον μετὰ τοῦ πλήθους· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτον νύξ δὲν ἐφάνη τίς τὰς ἐπρόφερεν.

Ἀνθρώπος τις ὑψηλός, φέρων στολήν ῥωσικὴν, διασχίσας τοὺς περιέργους ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ χοροῦ, ἡ Ζουδμίλλα, ἐξεληθοῦσα τῆς αἰθούσης, μετέβη εἰς κοιτῶνα ὅπου δὲν ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ συνταγματάρχης. Ὁ δὲ Τζελλαλεδδὶν, ἰστάμενος ὀλίγα βήματα μακρὰν, ἐβλεπεν ἐκείνην δι' ἣν ἐθυσίατε πάντα, ἀτενίζουσιν περιπαθῶς τὸν σύζυγόν της καὶ μειδιῶσαν ἐρωτικῶς· αὐτὸς δὲ, ὁ προδοθεὶς ἐραστὴς, ἵστατο ἐκεῖ στερούμενος ὅλων τῶν ἀγαθῶν ὅσα εἶχεν ἐπὶ τῆς γῆς, οἰκογενείας, πατρίδος ἐλπίδων, καὶ αὐτῆς τῆς τελευταίας παραμυθίας του.

Καὶ ὅμως κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τῆς θανατηφόρου ὁδου τοῦ δὲν ἐσκέπτετο περὶ τῶν συμφαρῶν του, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἔρωτος τοῦ ἐπιβουλευθέντος τόσῳ ἀπανθρώπως αὐτόν.

Τὴν ἐπιούσαν, ἐνῶ ἡ Ζουδμίλλα εἰσῆρχετο εἰς τὸ ἐστιατώριον διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ τέτον, ὁ μάρτυς τοῦ Βελογράδου, πλησιάσας τὸν συνταγματάρχην εἶπε κατ' ἰδίαν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐπεθύμει νὰ τὸν ὁμιλήτῃ.

— Λέγε, δὲν εἶναι καὶ εἰς ξένος ἐδῶ.

— Συνταγματάρχα, δὲν ἤμπορῶ νὰ ὁμιλήσω ἔμπροσθεν τῶν κυριῶν.

— Περὶ τίνος λοιπὸν σπουδαίου μυστικοῦ πρόκειται; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης ἐξεληθὼν δυσχρῆστως.

Ὁ μάρτυς ὠδήγησεν αὐτόν εἰς ἄλλον θάλαμον. Καὶ συγχρόνως εἰδοποιήθη ἡ Ζουδμίλλα ὅτι κόρη τις Ταρταρίς ἐζήτησεν νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὴν δῶρον ἐπιθαλάμιον.

— Παράδοξον! εἶπε συνταραχθεῖσα ἡ νεόνυμφος. Δὲν γνωρίζω καμμίαν Ταρταρίδα.

— Εἶναι συνήθεια τοῦ τόπου, εἶπέ τις ἐκ τῶν πρεσβυτέρων κυριῶν. Εἶπέ τὴν νὰ ἔλθῃ, ἀγαπητὴ μου, διὰ νὰ ἰδῶμεν τί δῶρον σὲ φέρει.

Ὁ ὑπηρέτης εἰσῆλθεν ὡραίαν κόρην, ἀλλὰ τῆς ὁποίας ἡ φυσιογνωμία εἶχεν ἥθος φρικτῶδες· ἡ μακρὰ κόμη της ἐκυμάτιζεν ἐπάνω τῶν ὤμων της, καὶ ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων της ἦσαν κηλίδες αἵματος. Πλησιάζασα βραδέως παρὰ τὴν τράπεζαν, ἐστάθη ἀπέναντι τῆς Ζουδμίλλης, καὶ προσήλωσεν ἐπ' αὐτῆς βλέμμα ἀπειλητικὸν ὡς τὸ τῆς Μεδούσης· ἡ δὲ νεόνυμφος ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν, μὴ δυναμένη νὰ προσφέρῃ, καὶ τοὶ προπαθοῦσα, λέξιν. Ἡ Ταρταρίς ἀνασύρας ἀπὸ τὴν ζώνην της ἔρριπεν ἐπὶ τραπεζῆς σταυρὸν χρυσοῦν ἐξαρτώμενον ἀπὸ ταινίαν μαύρην.

Ἡ Ζουδμίλλα ἀνεγνώρισε τὸν σταυρὸν τῆς μητρὸς της· καὶ κράξασα, « Τζελλαλεδδὶν, Τζελλαλεδδὶν », ἐπεσεν ἄφωνος.

Τὴν ἐπαύριον πομπὴ ἐπικηδεῖος διευθύνετο πρὸς τὸ νεκροταφεῖον· ἱερεῖς προηγούντο τοῦ φερέτρου κρατοῦντες λαμπάδας καὶ σημαίας, στρατιῶται παρηκολούθουν, καὶ ἀξιωματικοὶ ἐπεδείκνυν τὰ παράσημα καὶ τὰ ἐμβλήματα τοῦ ἀποθανόντος· τὴν δὲ θρηνησάμενη μυστικὴν συνῶδευεν ὁ ἐπίσης θρηνησθεὶς θόμβος τῶν τυμπάνων, καὶ πλῆθος ὀχημάτων ἤρχοντο ἐπὶ τέλους.

Ὅχι μακρὰν τῆς θέσεως ἐκείνης, παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἐν μέσῳ ἄλσους ἀκανθῶν, εὗρεθῃ ἄλλος νεκρὸς τὸν ὅποιον ὅλοι ἀπεποιούντο νὰ ἐνταφιάσωσι· τὸ πρόσωπόν του ἦτον φρικτῶς ἡλλοιωμένον, ἀλλ' εἰς τοὺς

ἡμικλείστους ὀφθαλμούς του· ἐσιώζετο εἰτέτι ἑκφρασις πάθους καὶ ὁδύνης. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ στήθους του ἦτον ἐμπημένον ἐγχειρίδιον τὸ ὅποιον ἐκράτει ἡ κατάψυχρος χεὶρ του.

Εἰς μάτην ἡ Ἐμινὲ παρεκάλεσεν ἀλληλοδιαδόχως Ταρτάρους καὶ Ρώσους νὰ ἐνταφιάσωσι τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον. Οἱ μὲν μουσουλμᾶνοι τὸν ἐθεώρουν ὡς ἀρνητὴ θρησκὸν ἀναθεματισθέντα ἀπὸ τὸν προφήτην, οἱ δὲ χριστιανοὶ τὸν ἀπέβαλλον ὡς αὐτόχειρα. Ἡ γενναία καρδιά τὴν ὁποίαν κατεσπάραξαν ζῶσαν οἱ ἄνθρωποι, καταδικάσθη καὶ μετὰ θάνατον νὰ σπαραχθῇ ἀπὸ τὰ σαρκωδὲρα ὄρνεα· ἀλλὰ μόνῃ ἡ πιστὴ φίλη του δὲν τὸν ἐγκατέλειψε. Καθημένη ἐπάνω πέτρας, πλησίον τοῦ νεκροῦ, ἔρριπτεν ἀπ' αὐτοῦ τὰ ξηρὰ φύλλα τὰ πίπτοντα ἐπὶ τοῦ προσώπου του, καὶ ἀπεδίωκε κόρακα ὁρμῶντα πρὸς τὸ πτώμα. Ἐοξάκος τις, οἰκτείρας τὴν νεάν, ἐσκαψεν ἐπὶ τέλους λάκκον διὰ τὸ ἐγκαταλελειμμένον ἐκεῖνο λείψανον, αὐτὴ δὲ, ἐπιστρέψασα διὰ τῆς βίας εἰς τὸ χωρίον, ἔφυγε, καὶ ὅταν τὴν ἀπέσπασαν καὶ δευτέραν φορὰν ἀπὸ τὸ μνημα, ἔφυγε καὶ πάλιν.

Οἱ Τάρταροι ἔλεγον ὅτι κατείχετο ἀπὸ δαιμόνιον, καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἀφῆκαν ἐλευθέραν. Ἡ παλαίωρος κόρη ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τάφον τοῦ Τζελλαλεδδὶν, καὶ οὔτε ὁ χειμὼν, οὔτε τὰ πάγῃ δὲν κατάρθωσαν νὰ τὴν μακρύνωσιν ἐκεῖθεν. Νυχθημερὸν ἔμενεν ἐκεῖ ἀκίνητος καὶ σιωπηλὴ, καὶ δεχομένη ἐνίοτε ἀπὸ τοὺς φιλελήμονας διαβάτας τεμάχιον ἄρτου. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν εὗρεθῇ ἐξηπλωμένη ἐπάνω τοῦ ἐδάφους νεκρά.

Ὁ συνταγματάρχης Βελογράδου, μετέβη μετὰ τῆς συζύγου του εἰς Πετρούπολιν, ἡ δὲ Ἀνίστια, χηρεύτατα, παρηκολούθησεν αὐτούς, καὶ διηγεῖτο ἀδιακόπως τὴν ἱστορίαν τῶν δύο γάμων της καὶ τὸν θάνατον τοῦ μπέη.

Πρὸ δύο ἐτῶν ἀκίνητα εἰς συναναστροφὴν τινα τῆς Μόσχας κυρίαν ἐξηκοντούτη περίου, ἥτις, σώζουσα πολλὰς νεανικὰς ἀξιώσεις, ἐθεώρει εἰσέτι ἐκυτὴν καὶ περίκομφον καὶ ὡραίαν. Κρατοῦσα χαρτί εἰς χεῖρας ἀπέτεινεν ὑπερηφάνως τὸν λόγον πρὸς τοὺς συντρόφους της, δὲν ἐπλήρωσε τὰ ἐξήκοντα βῆματα τὰ ὅποια ἐκέρδησαν οἱ ἐναντίοι ἀπὸ αὐτῆς, καὶ ἐπέπληξε σφοδρῶς τὴν ἐγγονὴν της διότι ὠμίλησε πολλὴν ὥραν μὲ ἀξιωματικὸν τινα τῶν οὐσσάρων.

— Ποῦ εἶναι, ἔλεγε πρὸς αὐτὴν, αἱ ἀρχαὶ τῆς ἀνατροφῆς σου; Εἰς ποῖον κόσμον ζῶμεν; Εἰς τὸν καιρὸν μου δὲν ἐγίνοντο τοιαῦτα πράγματα.

Ἡ κυρία αὕτη μ' ἐφάνη ὡς τις τῶν σπανίων καὶ δευτερέων ἐκείνων ἀρετῶν, αἵτινες διεσώθησαν ἀπὸ τὸ ναυάγιον τῶν ἡθῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

— Ποία εἶναι, ἠρώτησα τὴν γείτονά μου, ἡ αὐστηρὰ αὕτη φύλαξ τῆς ἀθωότητος;

— Ἄ! ἀγαπητέ μου, μὲ ἀπεκρίθη· αὕτη βλέπει τὸ χάρος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ της, τὴν δὲ δοκάν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖ. Εἶναι ἡ χήρα τοῦ στρατηγοῦ... Βελογράδου.

Εὐφρ. Ν. Δ.